Stadsledningskontoret
Finansavdelningen

Till
Kommunstyrelsen

Avstämning av mål och budget för 2021

Storstockholms Brandförsvar – Verksamhetsplan och budget 2021 med ekonomisk plan för år 2022-2023, dnr KS 2021/87

Stadshuset
105 35 Stockholm
Växel 08-508 29 000
stockholm.se

Stadsledningskontorets förslag till beslut

1. Avstämning av mål och budget för 2021, med tillhörande uppdrag och anmodanden åt berörda nämnder och bolagsstyrelser, godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

2. Nämnderna medges budgetjustering för ökade nettokostnader med 167,4 mnkr. Finansiering sker ur *Central medelsreserv: 2 Till kommunstyrelsen förfogande för oförutsedda behov* i 2021 års budget.

3. Nämnderna medges budgetjustering för ökade investeringsutgifter med 193,4 mnkr. Finansiering sker ur *Central medelsreserv: 4 Till kommunstyrelsen förfogande för oförutsedda investeringsutgifter* i 2021 års budget.

4. Nämnderna medges budgetjustering för ökad internränta med 6,3 mnkr. Finansiering sker via finansförvaltningen.

5. Nämndernas driftbudgetar för år 2021 justeras för ökade kostnader och intäkter med 5 878,8 mnkr för redovisade omslutningsförändringar.

6. Rinkeby-Kista stadsdelsnämnds ansökan om stimulansbidrag för en ny gruppbostad enligt SoL på Kista Torg 5 i Kista om totalt 0,7 mnkr, varav 0,1 mnkr för förprojektering och 0,6 mnkr för startkostnader, godkänns.

7. Nämndernas resultatenheter för år 2021 godkänns enligt bilaga 5 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

8. Målvärden för indikatorer fastställs enligt bilaga 3 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

9. Nämnderna uppmanas och stadens bolagsstyrelser anmodas, genom Stockholms Stadshus AB, att justera och komplettera indikatorer och målvärden enligt vad som framgår i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande och bilagor 3 och 4.

10. Stockholms stad deltar i klimatmanifestationen Earth Hour lördagen den 27 mars klockan 20:30-21:30 2021 med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

11. Idrottsnämnden uppmanas att ingå samverkansavtal med Svenska Friidrottsförbundet om Finnkamperna för åren

2021, 2023 och 2025 med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

12. Idrottsnämnden medges budgetjustering om 1,3 mnkr, varav 0,8 mnkr avser stöd till arrangören av Finnkampen. Finansiering sker ur *Central medelsreserv: 2 Till kommunstyrelsen förfogande för oförutsedda behov* i 2021 års budget. Kostnaderna för 2023 och 2025 behandlas i kommunfullmäktiges budget för dessa år med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

13. Stockholm Business Region anmodas genom Stockholms Stadshus AB att, i samråd med idrottsnämnden och kommunstyrelsen, förhandla och teckna avtal med Svenska Handbollslandslaget AB angående värdskap för VM i handboll 2023.

14. Anmälan av Storstockholms brandförsvars Verksamhetsplan och budget 2021 med ekonomisk plan för 2022-2023 godkänns enligt bilaga 6 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

15. Stockholms stad blir under perioden 2021-2022 värd för Counter Terrorism Prepardness Network.

16. Kommunstyrelsen medges budgetjustering om 0,7 mnkr för stadens värdskap 2021 för Counter Terrorism Prepardness Network. Finansiering sker ur *Central Medelsreserv: 2 Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov* i 2021 års budget. Kostnaderna för 2022 behandlas i kommunfullmäktiges budget för 2022 med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

17. Övriga framställningar från nämnderna avslås.

Sammanfattning

Ärendet ”Avstämning av mål och budget för 2021” innehåller stadsledningskontorets analys, synpunkter och förslag utifrån granskning och uppföljning av nämndernas och bolagsstyrelsernas verksamhetsplaner med budget för 2021. Analysen innefattar bedömning av måluppfyllelse samt identifierade oönskade händelser utifrån nämndernas väsentlighets- och riskanalyser. Bedömningen av måluppfyllelse avser helåret 2021 under förutsättning att nämndernas och bolagsstyrelsernas planerade aktiviteter och åtgärder genomförs.

För 2021 medför pandemins fortsatta inverkan osäkra planeringsförutsättningar för ett flertal verksamheter. Beroende på pandemins utveckling kan aktiviteter och annan verksamhet komma att behöva revideras och omprioriteras. Det krävs en fortsatt hög grad av flexibilitet och uthållighet. Stadens krisledningsorganisation är aktiverad så länge det är nödvändigt. Inriktningen i stadens arbete fortsätter att vara att begränsa smittspridning med särskilt fokus på riskgrupper, upprätthålla prioriterade verksamheter samt verka för ökad trygghet genom att förstärka myndigheternas budskap. Prioriterat är också att samverka med Region Stockholm i arbetet med att erbjuda vaccin enligt gällande prioriteringar. Staden deltar även i regional och nationellt samverkan där olika scenarier för den ekonomiska utvecklingen diskuteras, bland annat utifrån ett näringslivsperspektiv.

Stadsledningskontoret bedömer att kommunkoncernen, inbegripande både stadens nämnder och bolagsstyrelser, kommer att kunna uppfylla samtliga kommunfullmäktiges inriktningsmål under 2021. Detta förutsatt att nämnder och bolagsstyrelser genomför det de beskrivit i sina verksamhetsplaner för 2021 samt höjer ambitionsnivån och vidtar åtgärder i enlighet med uppmaningar och anmodanden i bilaga 4.

Tack vare nämndernas målmedvetna arbete med att uppnå en ekonomi i balans under de senaste åren, finns goda förutsättningar för en ekonomi i balans även under 2021. Dock är det en förutsättning att, för att möta de krav som morgondagens skattebetalare ställer, stadens verksamheter är sparsamma med skattebetalarnas pengar. Det ska vara självklart att givna budgetramar hålls. Budgethållning är en förutsättning för att de medel som kommunfullmäktige anslagit verkligen används för avsett ändamål och inte för att täcka underskott inom verksamheterna. Stadens förvaltning ska vara effektiv med fokus på kärnuppdragen och ska kostnadseffektivt och med hög kvalitet leverera vad stockholmarna har rätt att förvänta sig. För investeringsverksamheten är det av största vikt att de projektkalkyler och tidplaner som utgör beslutsunderlag ger en rättvisande bild

av kommande investeringar. Förmågan att budgetera med tillräckliga riskreserver i tidiga skeden, projektstyrning och prognosarbete behöver utvecklas i syfte att undvika behovet av reviderade beslut under projektens löptid.

Stadsledningskontorets samlade prognos för kommunkoncernens måluppfyllelse utifrån nämndernas och bolagsstyrelsernas verksamhetsplaner redovisas i tabellen nedan. Fördjupande analys och förklaring till målbedömning redovisas i respektive måltext senare i ärendet.

Kommunfullmäktiges inriktnings-mål/verksamhetsområdesmål	**Kommunkoncernen Stockholms stad**
1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla	Uppfylls helt
1.1 I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort	Uppfylls helt
1.2 Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i	Uppfylls helt
1.3 I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige	Uppfylls helt
1.4 I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet	Uppfylls helt
1.5 I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande	Uppfylls helt
2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt	Uppfylls helt
2.1 Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv	Uppfylls helt
2.2 Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov	Uppfylls helt
2.3 Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet	Uppfylls helt
2.4 Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring	Uppfylls helt
2.5 Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö	Uppfylls helt
3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden	Uppfylls helt
3.1 Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser	Uppfylls helt
3.2 Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna	Uppfylls helt

Stadens styrmodell

All planering och uppföljning sker i enlighet med stadens styrmodell, integrerat system för ledning och styrning av verksamhet och ekonomi (ILS). Stadens styrmodell innebär att kommunfullmäktige i budget fastställer ett antal inriktningsmål, som är verksamhetsövergripande och har ett tidsperspektiv som motsvarar mandatperioden. I budgeten för varje år fastställer kommunfullmäktige mål för verksamhetsområdena, indikatorer och aktiviteter. Indikatorerna mäter måluppfyllelsen för varje år och för varje indikator fastställer kommunfullmäktige ett årsmål. Nämnderna och styrelserna konkretiserar kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdena genom nämnd-/bolagsstyrelsemål.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av stadsledningskontoret i samråd med Stockholms Stadshus AB.

Ärendet

Samtliga nämnder och bolagsstyrelser har med utgångspunkt från kommunfullmäktiges budget 2021 inkommit med budget och verksamhetsplan för 2021. Som ett led i kommunstyrelsens uppsiktsplikt har nämndernas och bolagsstyrelsernas verksamhetsplaner granskats. Nämnderna har, med utgångspunkt från kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena, fastställt verksamhetsspecifika mål, nämndindikatorer och aktiviteter.

I nämndernas verksamhetsplaner görs även framställningar om omslutningsförändringar av nämndens budget. Vissa nämnder har även begärt budgetjusteringar, vilka behandlas i detta ärende, enligt bilaga 2.

I föreliggande ärende gör stadsledningskontoret en bedömning av uppfyllelse av verksamhetsområdesmålen för det innevarande året. Bedömningen utgår från hur nämnderna och styrelserna, i sina verksamhetsplaner, beskriver att de kommer arbeta under året för att bidra till måluppfyllelse.

Magdalena Bosson
Stadsdirektör

Susanne Tiderman
Ekonomidirektör

Bilagor

1. Driftbudget och investeringar
2. Budgetjusteringar och projektmedel
3. Förändringar av kommunfullmäktiges indikatorer, målvärden och nyckeltal
4. Uppmaningar till stadens nämnder och anmodanden till stadens bolagsstyrelser
5. Resultatenheter
6. Storstockholms brandförsvar – Verksamhetsplan och budget 2021 med ekonomisk plan för 2022-2023

Konsekvenser av covid-19-pandemin

Den pågående pandemin medförde att staden under 2020 behövde anpassa och utveckla verksamheten. För 2021 medför pandemins fortsatta inverkan osäkra planeringsförutsättningar för ett flertal verksamheter. Beroende på pandemins utveckling kan aktiviteter och annan verksamhet komma att behöva revideras och omprioriteras. Det krävs en fortsatt hög grad av flexibilitet och uthållighet. Stadens krisledningsorganisation är aktiverad så länge det är nödvändigt.

Inriktningen i stadens arbete fortsätter att vara att begränsa smittspridning med särskilt fokus på riskgrupper, upprätthålla prioriterade verksamheter samt verka för ökad trygghet genom att förstärka myndigheternas budskap. Prioriterat är också att samverka med Region Stockholm i arbetet med att erbjuda vaccin enligt gällande prioriteringar. Staden deltar även i regional och nationellt samverkan där olika scenarier för den ekonomiska utvecklingen diskuteras, bland annat utifrån ett näringslivsperspektiv.

Stadens centrala utvärdering av hanteringen av pandemin, som påbörjades under 2020 på uppdrag av kommunstyrelsen, väntas under året ge ett värdefullt underlag till stadens arbete för att ta tillvara erfarenheter och utvecklingsmöjligheter.

Åtgärder för att begränsa smittspridning

Den höga smittspridningen i samhället medförde att 2021 inleddes med ett beslut om att stänga ett flertal verksamheter så att endast de allra mest nödvändiga samhällstjänsterna kunde hålla öppet. Besöksförbud på särskilda boenden inom äldreomsorgen samt stopp för flytt mellan boenden och stängda mötesplatser är några exempel. Stadsdelsnämnderna vidtar åtgärder för att boende och deras anhöriga ska kunna ha kontakt och aktiviteter anpassas. Stadens vård- och omsorg samt hälso- och sjukvård (LSS-hälsan) kommer fortsatt att fokusera på det förebyggande, diagnosticerande och sjukvårdande arbete som är en följd av covid-19.

Flera av de åtgärder som har vidtagits för att göra idrottsverksamheterna trygga och välkomnande kommer även att vara gällande under 2021. Bland annat har möjlig verksamhet flyttat utomhus. Efter att Folkhälsomyndigheten uppmanat alla över 70 år att begränsa sina sociala kontakter har verksamheten i stadens simhallar både anpassats och pausats tillsvidare. Behovet av insatser i verksamheterna för att nå äldre har troligen ökat på grund av pandemin. Nämnden har tilldelats medel 2021 för att bryta äldres isolering och att införa ett medlemsaktivitetsstöd för personer över 65 år.

Vid inledningen av året var stadens muséer och bibliotek stängda för besök och all fysisk programverksamhet är inställd till i mars. Biblioteken öppnades för begränsad verksamhet i slutet av januari. Stadens kulturverksamheter liksom många andra aktörer inom kultursektorn har under 2020 ställt om till digitala alternativ, en utveckling som väntas fortsätta under 2021.

Tillsynsverksamhet sker med hänsyn till smittspridningen och skydd av känsliga grupper och med beredskap för att senarelägga eller ställa in inspektioner om nödvändigt.

De allra flesta av stadens medarbetare behöver vara på sin arbetsplats för att kunna utföra sina arbetsuppgifter. Nämndernas aktiva arbetsmiljöarbete är därför ett viktigt verktyg för att säkerställa en god arbetsmiljö och minska risken för smittspridning.

Omställning för att upprätthålla stadens verksamhet

Till följd av pandemin har användandet av tekniska plattformar och it-tjänster för distansarbete och distansundervisning ökat kraftigt. Nämnder och bolagsstyrelser fortsätter genom samverkan och innovativa idéer att hitta lösningar på nya utmaningar. Publika verksamheter som till exempel stadens museer fortsätter att erbjuda digitala alternativ. Myndighetsutövande verksamheter fortsätter att upprätthålla en hög tillgänglighet genom att i väsentligt högre grad erbjuda rådgivning, stöd och möten digitalt eller per telefon. Digitala mötesformer möjliggör för fler grupper att delta och synliggör behovet av tillgängliga digitala lösningar som alla, oavsett funktionsförmåga, kan använda och därmed vara delaktiga.

Verksamhetsåret 2021 inleddes med distansundervisning för stadens gymnasieskolor efter folkhälsomyndighetens rekommendation. Beslutet gällde inte gymnasiesärskolan eller introduktionsprogrammen. Stadens gymnasieskolor har etablerade digitala arbetssätt och goda erfarenheter från vårens distansundervisning. Äldreomsorgen har gjort stora omställningar och fortsätter att arbeta förebyggande bland annat genom webbutbildning i basala hygienrutiner, riskbedömningar och täta uppföljningar med berörda fackförbund.

Konsekvenser för stockholmarna

Pandemin drabbar stockholmarna både ekonomiskt och socialt. Stockholms arbetsmarknad har förändrats som en konsekvens av pandemin och lågkonjunkturen som den fört med sig. Året kommer troligen fortsätta präglas av ett ansträngt och osäkert arbetsmarknadsläge, med hög arbetslöshet, ökande långtidsarbetslöshet och

hårdare konkurrens om jobben. Många av de branscher där ingångsjobben för grupper med svag ställning på arbetsmarknaden, som exempelvis besöksnäring och transport, har drabbats särskilt hårt. Samtidigt har ett ökat behov av arbetskraft uppstått inom andra yrkesområden, som exempelvis vård och omsorg. Under 2021 utvecklas insatser för unga som står särskilt långt från arbetsmarknaden, som riskerar längre utanförskap, samt för unga med en kriminell livsstil. Uppsökande verksamhet och insatser ska särskilt utvecklas riktat mot ytterstaden och i samarbete med fristående aktörer.

Äldreomsorgen har ställts inför utmaningar som varit svåra att förutse, för brukare, anhöriga och medarbetare. Läget i stadens vård- och omsorgsboenden har stadigt förbättrats med ett kraftigt minskat antal smittade. Staden arbetar aktivt med förebyggande och rehabiliterande insatser för att bryta social isolering och ofrivillig ensamhet bland äldre. Idrottsnämnden inför under året ett medlemsaktivitetsstöd för personer över 65 år, för att bryta äldres isolering

Det är viktigt att uppmärksamma pandemins konsekvenser för grupper som kan bli särskilt eller ytterligare utsatta. Kris- och nödlägen är kända riskfaktorer för barns hälsa och välmående. Ett barns risk för utsatthet hänger ihop med vårdnadshavarnas mående och deras tillgång till nätverk och samhällets stöd. Nämnderna ser ett ökat behov av mer förebyggande arbete inom alla socialtjänstens verksamheter utifrån pandemins konsekvenser, exempelvis fler fältassistenter och mer föräldrastödsinsatser.

Konsekvenser för stadens drift- och investeringsverksamhet

Följderna av pandemin har en stor påverkan på stadens ekonomi. Den ökade sjukfrånvaron, inom framförallt välfärdssektorn, har lett till ökade sjuklönekostnader. Det statliga stödet för ersättning för sjuklönekostnader som överstiger det normala gäller för närvarande till den 28:e februari, vilket skapar en osäkerhet. Minskningen av skatteintäkterna och det ökade beroendet av statsbidrag på grund av lågkonjunkturen medför att staden får ett betydligt sämre ekonomiskt utgångsläge de kommande åren.

Delar av näringslivet och kultur- och föreningslivet har drabbats hårt av restriktionerna vilket även får inverkan på stadens verksamheter. De lättnader staden införde 2020 avseende möjligheter till hyresrabatter och uppskov med hyror, tomträttsavgälder och avgift för markupplåtelser fortsätter att gälla 2021.

Ett väsentligt minskat besöksantal inom kultur- och idrottsverksamheterna påverkar drastiskt verksamheternas intäkter. Samtidigt som

staden ser ett minskat antal besök inom kultur- och idrottsverksamheterna nyttjas parker och naturområden i större utsträckning. Ett ökat besökstryck i parker och grönområden till följd av pandemin förväntas under 2021 vilket medför ett ökat slitage och fler felanmälningar som behöver avhjälpas och finansieras.

Pandemins påverkan på samhällsekonomin ställer höga krav på stadens arbete för en budget i balans och en långsiktigt hållbar ekonomi genom effektivt resursanvändande, förenklade och standardiserade processer, en effektiv lokalförsörjning samt samverkan med både interna och externa aktörer för att hitta nya arbetssätt.

Justering av indikatorer och basnyckeltal

Kommunfullmäktiges indikatorer fastställdes i budget för 2021. Kommunstyrelsen kan under innevarande år fastställa årsmål samt besluta om förändringar av indikatorer och årsmål. Förändring av basnyckeltal kräver beslut av kommunfullmäktige. Stadens nämnder uppmanas och stadens bolagsstyrelser anmodas att se över sina årsmål utifrån de, i detta ärende, fastställda målvärdena för indikatorer och i förekommande fall ta fram nya värden enligt bilaga 3 och redovisa dessa i tertialrapport 1. Nämnder och bolagsstyrelser som inte har angett årsmål eller har årsmål som ska justeras ska redovisa dessa i tertialrapport 1.

Nämndernas interna kontroll

Till verksamhetsplanen ska samtliga nämnder bilägga system för intern kontroll, väsentlighets- och riskanalys samt internkontrollplan. Nämnderna ska i sin väsentlighets- och riskanalys beskriva och identifiera de processer som är avgörande för att verksamheten ska fungera och målen nås. I väsentlighets- och riskanalysen identifieras och värderas oönskade händelser som hotar processen eller målet. Utifrån väsentlighets- och riskanalysen bedömer nämnderna vilka processer och oönskade händelser som ska följas upp i den interna kontrollplanen.

Utöver nämndens egna identifierade processer ska berörda nämnder även ha med ett antal stadsövergripande processer i sin väsentlighets- och riskanalys och bedöma om de ska med i internkontrollplanen. Följande stadsövergripande processer har lagts ut på berörda nämnder via ILS-webb:

- Samverkan med näringsliv (2.1)
- Effektiv lokalförsörjning i stadens verksamheter (2.2)
- Budgetföljsamhet (3.1)

- Inköp och avtalstrohet (3.2)
- Systematiskt informationssäkerhetsarbete (3.2)

Stadsledningskontoret konstaterar att nästan alla nämnder har identifierat och värderat oönskade händelser utifrån de stadsövergripande processerna. Undantagna är valnämnden och revisorskollegiet där oönskade händelser utifrån *samverkan med näringsliv* (2.1) och e*ffektiv lokalförsörjning i stadens verksamheter* (2.2) inte bedöms som relevant för nämnderna. Överförmyndarnämnden uppmanas att senast i tertialrapport 1 komplettera sin väsentlighets- och riskanalys med de obligatoriska processerna *samverkan med näringsliv* (2.1) samt *effektiv lokalförsörjning i stadens verksamheter* (2.2).

Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser

I kommunfullmäktiges budget för 2021 gavs gemensamma direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser. Direktiven rör bland annat prioriterade områden där det finns ett särskilt stort behov av utvecklade processer och samverkan mellan flera av stadens nämnder och bolagsstyrelser. De prioriterade områdena där samverkan är extra viktigt är i arbetet för en trygg och säker stad, en ökad självförsörjning, en hållbar stadsutveckling, klimat- och miljöarbetet, Agenda 2030, innovation och strategiska digitaliseringsfrågor, staden som arbetsgivare, bättre företagsklimat, lokalförsörjning och för en effektiv verksamhet.

Nedan redovisas exempel på samverkan under året.

Samverkan för en trygg och säker stad

Stadens trygghets- och säkerhetsprogram ska vara vägledande i arbetet. Stadens brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete är tvärsektoriellt och samverkan mellan nämnder och bolagsstyrelser ska ske regelbundet på såväl strategisk som operativ nivå. Brottsförebyggande arbete är stadens åtgärder för att förebygga brott samt insatser för att öka tryggheten hos invånarna. Det handlar om att utveckla en ren, attraktiv och trygg stadsmiljö, erbjuda sociala insatser och andra riktade brottsförebyggande och trygghetsskapande åtgärder där behov finns.

Den stadsövergripande samverkansöverenskommelse med Polisregion Stockholm ligger till grund för lokala samverkansöverenskommelser där flera aktörer deltar. Nämnderna utgår från lokala läges-

bilder för att säkerställa att arbetet i det lokala är effektivt och relevant. Analysverktyget Trygghet på karta används i arbetet med lägesbilder och orsaksanalyser. Arbetet kring *Trefas* är ett exempel på samverkan där polisen i Region Stockholm, Stockholms stad och kriminalvården har inlett ett arbete för att förändra situationen i Stockholms mest utsatta områden genom att förebygga det dödliga våldet.

Socialtjänstens insatser sker i nära samverkan med de ungas familjer, skolan och polisen. Stadsdelsnämndernas arbete i enlighet med *Strategin för att minska risken att barn och unga vuxna dras in i kriminalitet* fortsätter och berörda facknämnder kommer under året att ta fram lokala handlingsplaner som konkretiserar aktiviteter, arbetssätt och åtgärder. Samarbetet mellan förskola, skola och socialtjänst stärks för att stödja skolor och stadsdelsnämnder i det fortsatta arbetet med våldsprevention.

I arbetet mot våldsbejakande extremism följer staden forskningsläget i nära dialog med forskare och experter på området och genom nätverksmöten med andra länder, städer och kommuner. Samverkan sker också med berörda myndigheter och aktörer så som Polisen, Säkerhetspolisen, Socialstyrelsen, SKR med flera. Arbetet utgår ifrån beslutade handlingsplaner med lokala lägesbilder och aktiviteter kopplade till identifierade behov. Staden ska implementera *Stockholms stads program mot våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, människohandel för sexuella ändamål samt sexuellt våld oberoende relation 2021-2025.* Det våldpreventiva arbetet, föräldrastöd, arbetet med våldsutövare och samverkan med polisen utvecklas och stärks.

Staden samverkar med polisen under året för att åtgärda de platser som polisen pekat ut som sårbara för terrorattentat med temporära eller permanenta trafikhinder.

Platssamverkan är en form av lokal samverkan som organiseras och prioriteras på platser som anses ha behov utifrån den lokala lägesbilden. Genom utvecklad platssamverkan och platsaktivering ska nämnder och bolagsstyrelser förbättra och förstärka samverkan med polis, det lokala näringslivet, civilsamhället, privata fastighetsägare och andra relevanta aktörer i trygghets- och säkerhetsarbetet. Berörda nämnder och bolagsstyrelser ska fortsätta samt förstärka sitt arbete med befintliga platssamverkansforum. Nya platser ska identifieras och stadens nämnder och bolagsstyrelser som har verksamheter på dessa platser ska verka för att fler aktörer involveras i arbetet.

Trafiknämnden har en viktig samordnande roll för att den offentliga miljön och för att stärka samverkan med övriga berörda nämnder och bolagsstyrelser. Ett särskilt fokus kommer vara på trygghetsskapande åtgärder i gång- och cykeltunnlar. Genom att prioritera lokala åtgärder och genom att trafiknämnden bistår stadsdelsnämnderna med att ta fram lokala lägesbilder och orsaksanalyser kan brottsförebyggande och trygghetsskapande åtgärder genomföras där otryggheten är som störst.

Staden arbetar målmedvetet för ökad trygghet genom trygghets- och brottsförebyggande insatser för att nå målet att inte ha något särskilt utsatt eller utsatt område inom Stockholms stad. Inom ramen för *Samverkan Järva* intensifieras samverkan med polisen och arbetet för att öka tryggheten och attraktiviteten så att området lämnar polisens lista för särskilt utsatta områden. Fokus ligger på att utveckla de kommunala kärnuppdragen och mobilisera och samordna nämnder och bolagsstyrelser samt andra aktörer. Trygghetshöjande insatser genomförs i samverkan med medborgare, polis och andra aktörer i civilsamhället. Otrygga platser identifieras genom analys av stadens trygghetsmätningar, tyck-till-appen, trygghetsinventeringar och trygghetsvandringar.

Inom ramen för Samverkan Stockholmsregionen sker värdefull utveckling av stadens krisberedskap och säkerhetsarbete och stadens insatser i samarbetet förstärks ytterligare under året.

Samverkan för en hållbar stadsutveckling

En god samverkan mellan stadens nämnder och bolagsstyrelser är en förutsättning för en hållbart växande stad. En fortsatt hög takt i bostadsbyggandet med tillhörande samhällsservice samtidigt som staden planeras klimatsmart är ett är en av kommunkoncernens mest prioriterade uppgifter. Nämnder och bolagsstyrelser samverkar i planeringen av bostäder och samhällsfunktioner som omsorgsbostäder, idrott, fritid, kultur samt förskolor och skolor. Samverkan sker i allt större utsträckning med privata aktörer som vill vara med och utveckla staden. En viktig del av samverkan är också nämnders och bolagsstyrelsers dialoger med stadens invånare.

Staden ska planeras ur ett helhetsperspektiv. Hållbarhetsaspekter ska genomsyra all planering med fokus på att skapa en klimatsmart, fysiskt och socialt sammanhållen stad. Ett framgångsrikt hållbarhetsarbete ska ske i samklang med att Stockholm är en stark

tillväxtregion, en attraktiv stad med ett dynamiskt näringsliv som skapar en hög och hållbar tillväxt och ger förutsättningar för en fortsatt god välfärd och ett bra liv i alla delar av Stockholm.

Klimat- och miljöarbetet är grundläggande för en hållbar stadsutveckling och sker i enlighet med Stockholms stads miljöprogram 2020-2023 och Klimathandlingsplan för ett fossilfritt och klimatpositivt Stockholm 2040. För att nå målen på kort och lång sikt fördelas beting till nämnder och bolagsstyrelser som ska upprätta en klimatbudget med målet att bidra till klimatomställningen. Staden behöver möta utmaningarna i samarbete med andra aktörer, framförallt på regional nivå och näringslivet är en viktig aktör för att uppnå målen.

Samverkan för bättre företagsklimat

Förståelsen för näringslivets förutsättningar och behov ska vara hög bland stadens medarbetare oavsett funktion i stadens verksamheter. Näringslivet ska bemötas utifrån en god avvägning av service, effektivitet och rättssäkerhet där arbetet med att utveckla stadens etableringsservice och myndighetsutövning utgör viktiga och centrala delar. Staden ska ha en nära och kontinuerlig dialog med företag i Stockholm.

Under året ska implementeringen av näringslivspolicyn fullföljas och kommuniceras. Näringslivspolicyn är ett strategiskt bidrag till att företagsklimatet kan utvecklas, anger riktningen för stadens näringslivsarbete och utgör ett stöd i arbetet. Arbetet med att implementera näringslivspolicyn är ett pågående utvecklingsarbete som berör flera av stadens nämnder och bolagsstyrelser på olika sätt kommande år.

Med näringslivspolicyn och dess fyra fokusområden som bottenplatta ska staden växla upp näringslivsarbetet för att stå redo när pandemin börjar avta. Detta för att skapa bästa förutsättningar för ett näringsliv som i många delar varit hårt ansatt. Staden kommer arbeta utifrån tre metoder. Åtgärder och aktiviteter som återfinns i verksamhetsplan 2021 och som bedöms väsentliga för återstart lyfts in i återstartsplan och prioriteras. Nya införda åtgärder som till exempel att lättnaderna utvärderas, permanentas eller tas bort och nya idéer jämförs och samordnas med redan pågående åtgärder och aktiviteter. Etablerad struktur finns för att följa detta arbete.

En struktur för att samordna näringslivsfrågor har etablerats i syfte att nå målet Sveriges bästa företagsklimat 2025. En styrgrupp har

etablerats för näringslivsfrågor som under kommundirektörens ledning leder kommunkoncernens strategiska arbete tillsammans med berörda förvaltnings- och bolagschefer för att utveckla stadens näringslivsarbete. Det gäller i synnerhet NKI-frågor för att öka den interna samverkan och samordna stadens myndighetsutövning utifrån en god avvägning av service, rättssäkerhet och effektivitet. I det löpande arbetet samordnas frågor i en näringslivsgrupp med representanter från berörda nämnder och bolagsstyrelser och som leds av kommunstyrelsen. Där det finns behov av extra samordningsinsatser för att nå stadens målsättningar inom näringslivsuppdraget i enlighet med näringslivspolicyn kommer särskilda handlingsplaner tas fram som kommer att vara vägledande i arbetet inom näringslivsgruppen.

Arbetet med att säkra stadens näringslivsservice vid företagsetableringar utvecklas under året. Som ett led i arbetet för att tydliggöra process och organisation för etableringsservice samt verka för att staden ökar samarbetet med externa aktörer på marknaden som vill investera i infrastruktur, bostäder och samhällsfastigheter inrättas en samlad organisation för att utveckla och stödja arbetet med stadsövergripande servicekedjor med berörda nämnder och bolagsstyrelser.

Innovation och strategiska digitaliseringsfrågor

Innovation och ökad digitalisering är en viktig del i stadens hållbarhetsarbete för att stärka välfärden och social hållbarhet samt underlätta för professionen och öka brukarnas delaktighet. Ett nytt program för kvalitetsutveckling ska tas fram under året där stadens innovations- och digitaliseringsarbete integreras i ett gemensamt styrdokument för staden.

Innovationsarbetet inom ramen för bland annat Stockholm lab (tidigare Idéslussen) uppmuntrar tvärsektoriella samarbeten och stödjer stadens medarbetare att utveckla idéer till nytta för verksamheten och stockholmarna. De strategiska samarbetsformerna mellan staden och regionens lärosäten fortsätter vidareutvecklas bland annat genom akademiska noder och inom ramen för Socialtjänstakademin.

Nämnderna beskriver innovationsarbetet kopplat till utveckling av verksamheterna i syfte att effektivisera, öka kunskapsutbytet och att öka kvaliteten i verksamheten. Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnds innovationssatsning *Modell för tidigt socialt stöd* fortsätter tillsammans med forskningsinstitut RISE genom upprättande av en

strukturerad innovationsprocess där nya insatser och arbetssätt testas i begränsad skala för att sedan spridas i hela förvaltningen. Stadsdelsnämnderna arbetar för att öka användningen av gynnsam teknik för att skapa ökad delaktighet inom olika målgrupper. Många nya arbetssätt och innovationer som utvecklats under pandemin kommer att fortsätta, bland annat i form av digitala aktiviteter för personer som av olika skäl inte kan komma till den fysiska aktiviteten.

Agenda 2030

Stockholms stad ska vara ledande i genomförandet av Agenda 2030. Genom att nämnder och bolagsstyrelser tar ansvar för lokala utmaningar inom de tre hållbarhetsdimensionerna; social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet, bidrar staden till att förbättra förutsättningarna för en global hållbar utveckling. Enligt kommunfullmäktiges budget ska Agenda 2030 bidra till att utveckla hållbarhetsarbetet och stimulera till synergier och samverkan över organisatoriska gränser. Samverkan kring agendans mål är avgörande för att önskade synergieffekter ska kunna nås, både internt i staden och med externa aktörer som näringsliv, akademi och civilsamhälle.
Från och med 2021 ingår Stockholms stad tillsammans med 162 andra kommuner och 18 regioner i samverkansprojektet Glokala Sverige som ska stärka kunskapen om Agenda 2030.

En central strategi i genomförandet av de globala målen är att Agenda 2030 beaktas i framtagandet av stadens styrdokument. Agenda 2030 har bland annat integrerats i stadens vision, miljöprogram och näringslivspolicy och på nämndnivå exempelvis i hållbarhetsprogram för Fokus Skärholmen och Norra Djurgårdsstaden. Under året kommer den hållbarhetsrapport som påbörjades under 2020 att presenteras och tjäna som underlag för stadens hållbarhetsarbete och modell för uppföljning. Kommunikationen om Agenda 2030 och stadens hållbarhetsrapport kommer att vara ett viktigt verktyg för att förverkliga *Vision 2040 - Möjligheternas Stockholm*.

Sedan 2019 har ett antal av stadens nämnder och bolagsstyrelser varit särskilt ansvariga, så kallade målansvariga, för att driva och utveckla arbetet med de globala målen. I verksamhetsplanerna beskriver dessa nämnder hur de under 2021 kommer fortsätta sitt arbete. Utmaningar har identifierats och flera nämnder planerar nu att tydligare integrera hållbarhetsarbetet i ordinarie processer. Exempelvis beskriver exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden hur agendaarbetet kopplas tydligare till stadsutvecklingsprocessen. Ar-

betsmarknadsnämnden har gjort ett omfattande arbete med att identifiera utmaningar och beskriver på ett föredömligt sätt hur deras arbete inom olika nämndmål bidrar till att begränsa fattigdom, öka sysselsättningen, öka jämställdheten samt öka likvärdigheten i skolan.

Flera nämnder beskriver behov av och planer på ökad samverkan för att uppnå önskade synergieffekter. Exempelvis skriver socialnämnden att deras rådighet gällande målen om ”Ingen fattigdom” och ”God hälsa och välbefinnande” till viss del är begränsad och att nämnden därför är beroende av samverkan såväl internt i staden och externt med andra myndigheter, näringsliv och civilsamhället. Arbetsmarknadsnämnden tar upp Stocket som ett exempel där en arbetsmarknadsåtgärd bidrar till cirkulär ekonomi och minskad miljöbelastning. Miljö- och hälsoskyddsnämnden tar upp arbetet kring de lokala åtgärdsprogrammen för vatten samt *Handlingsplan för biologisk mångfald* med de efterföljande stadsdelsvisa åtgärdsprogrammen är prioriterade samverkansprocesser inom staden för uppfyllelse av de globala målen ”Hav och marina resurser” samt ”Ekosystem och biologisk mångfald”.

Några nämnder beskriver hur arbetet med att utveckla arbetssätt, metoder och teknik inte bara bidrar till uppfyllelse av flera av målen inom Agenda 2030 utan också bidrar till att skattemedlen används effektivt och med största nytta för stockholmarna.

Stadsdelsnämnderna samt de nämnder och bolagsstyrelser som inte har något utpekat målansvar har i kommunfullmäktiges budget 2021 fått i uppdrag att identifiera lokala utmaningar och behov, vara drivande och samverka brett för att nå önskvärda synergier och effekter. I stadsdelsnämndernas verksamhetsplaner syns att detta har fått genomslag. Flera beskriver att de kommer arbeta med att öka sin förståelse och kompetens om agendan. Andra skriver om verksamheternas kopplingar till de olika målen och behov av ökad samverkan. Slutligen beskriver någon stadsdelsnämnd även utmaningar inom verksamhetsområden som de avser arbeta med under året.

Agenda 2030:s bärande princip *Ingen ska lämnas utanför,* innebär att alla människor i staden ska ha jämlika möjligheter att ta del av utvecklingen, kunna få sina rättigheter uppfyllda och förverkliga sin mänskliga potential. I detta ingår arbetet med jämställdhetsintegrering, barns rättigheter, nationella minoriteters rättigheter, hbtq-personers rättigheter och delaktighet och tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning. I nämndernas planering varierar omfattningen av de beskrivna planerna för detta arbete. Med anledning av

pandemin behöver samtliga dessa områden ett särskilt fokus under 2021 då det finns en ökad risk för utsatthet i sårbara grupper.

Stockholms stad ska vara en jämställd stad och samtliga nämnder och bolagsstyrelser ska integrera ett jämställdhetsperspektiv vid beslutsfattande, planering och utförande av verksamheten. I verksamhetsplanerna har nämnderna i stor utsträckning synliggjort dels metoder för jämställdhetsintegrering och dels inriktningen på jämställdhetsarbetet för året. Många nämnder beskriver att de utgår från de könsuppdelade indikatorerna vid analyser av sitt resultat. Arbetsmarknadsnämnden beskriver exempelvis att enhetscheferna har resultatdialoger med ledningen där jämställdhet specifikt diskuteras. Ett exempel på hur inriktningen av arbetet får ett jämställdhetsperspektiv är idrottsnämndens och kulturnämndens samverkan kring att skapa ett attraktivt fritidsutbud för unga stockholmare. Nämndernas utgångspunkt är att arbeta för jämlika och jämställda livsvillkor som bidrar till en god hälsa.

Nämnder och bolagsstyrelser ska säkerställa barns rättigheter i enlighet med barnkonventionen och *Program för barnets rättigheter och inflytande 2018-2022.* Många nämnder har integrerat ett barnrättsperspektiv under relevanta verksamhetsområdesmål. Barnrättsarbetet är för stadsdelsnämnderna mest framträdande under verksamhetsområdesmålen som rör skola och förskola (1.3) samt socialtjänst (1.4). Det finns en risk att barn som lever i utsatta levnadsförhållanden inte blir identifierade. Det gäller framför allt barn med funktionsnedsättning, barn som upplever våld och övergrepp, hedersrelaterat våld och förtryck, barn som anhöriga, barn i osäkra boendeförhållanden, nyanlända barn och barn som placeras i samhällsvård. Slutligen beskriver flera nämnder att de arbetar med att göra barnkonsekvensanalyser i sina verksamheter.

Nämnder och bolagsstyrelser ska även säkerställa nationella minoriteters rättigheter i enlighet med *Stockholms stads riktlinjer för nationella minoriteters rättigheter och Stockholms stads strategi för romsk inkludering 2018-2022*. Arbetet ska integreras i verksamhetsplaneringen under relevanta verksamhetsområdesmål. Beskrivningen av arbetet med nationella minoriteters rättigheter kan utvecklas i flera av stadens nämnder. I verksamhetsplaneringen är frågor om rätten till förskola på modersmål samt arbete med romsk inkludering mest framträdande.

Systematiskt kvalitetsarbete

För att stadens verksamheter ska hålla hög kvalitet och bedrivas på ett resurseffektivt sätt ska stadens verksamheter arbeta systematiskt med att utveckla kvaliteten. Nämnderna beskriver i sina verksamhetsplaner hur de arbetar med det systematiska kvalitetsarbetet utifrån stadens Program för kvalitetsutveckling, budgetprocess och den interna kontrollen. Enheterna uppmuntras att delta i kvalitetsutmärkelsen.

Flertalet nämnder har beskrivit vad och hur de avser att utveckla det systematiska kvalitetsarbetet under 2021. Det kan till exempel innebära kartläggning och effektivisering av processer och arbetssätt samt att fortsätta utveckla uppföljnings- och analysarbetet. Flera metoder och arbetssätt beskrivs. Det genomförs exempelvis olika former av dialoger internt i organisationen för avstämning och uppföljning av mål, resultat och budget, men också för att säkerställa medarbetarnas delaktighet. Arbetsmarknadsnämnden, trafiknämnden och Kungsholmens stadsdelsnämnd planerar att utveckla uppföljningen av den upphandlade verksamheten.

Flertalet nämnder beskriver sina system för hantering av synpunkter och klagomål. Servicenämnden, trafiknämnden, överförmyndarnämnden samt stadsdelsnämnderna Enskede-Årsta-Vantör, Hässelby-Vällingby, Kungsholmen, Spånga-Tensta och Södermalm ska, på ett eller annat sätt, fortsätta utveckla systematiseringen och hanteringen av synpunkter och klagomål. Utöver synpunkter och klagomål får nämnderna insikt om invånarnas behov genom olika forum för brukardialog, undersökningar och medborgarförslag med mera. Hässelby-Vällingby och Spånga-Tenstas stadsdelsnämnder har börjat använda metoden design thinking för att få med brukarperspektivet i utvecklingen.

Nämnderna beskriver hur de ska stärka och utveckla en kultur, ledarskap och kapacitet som främjar kvalitetsutveckling, innovation och digitalisering. Det handlar både om kompetensutveckling och etablera strukturer. Exploateringsnämnden tar fram en årsplan för nämndens utvecklings, forsknings- och innovationsarbete. Idrottsnämnden avser att satsa på coachande ledarskap som präglas av ett transformerande förhållningssätt som möjliggör att driva utveckling och förändring. Även stadsbyggnadsnämnden prioriterar chefs- och ledarutveckling. Skarpnäcks stadsdelsnämnd arbetar med att stärka det aktiva medarbetarskapet, stötta cheferna i ett utvecklingsorienterat ledarskap samt det kollegiala lärandet. Skärholmens och Spånga-Tensta stadsdelsnämnder genomför utbildning i förändringsledning

för alla chefer. Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd har ett innovationsprogram för medarbetare.

Flera nämnder uppger att de har interna innovationsråd för att fånga upp och tillvarata förbättringsförslag samt främja innovationsförmågan. Servicenämnden avser att inrätta ett utvecklingsforum som ska ge ökad delaktighet, transparens och involvering i utvecklingsfrågor.

Ta tillvara digitaliseringens möjligheter

I nämndernas verksamhetsplaner finns flera beskrivningar av hur de avser att ta tillvara digitaliseringens möjligheter till effektiviseringar och högre kvalitet. Merparten av dessa beskrivningar finns i anslutning till aktuellt mål för verksamhetsområdena, företrädesvis mål *3.2 Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna.*

Arbetsmarknadsnämnden kommer under året starta projektet Smarta prov; ett forskningsprojekt som sker i samverkan med forskare från London School of Economics och ger möjlighet att pröva elevers kunskaper inom matematik inför studier.

Kulturnämnden: kulturförvaltningen fortsätter kompetensutvecklingsprojektet Digit or die för att öka den digitala mognaden hos medarbetarna och att utveckla nya digitala arbetssätt. Fokusområden under 2021 är analysera och bearbeta data, kommunikation och samarbete, skapa digitalt innehåll, hälsa, miljö och säkerhet samt problemlösning.

Norrmalms stadsdelsnämnd och socialnämnden utvecklar tillsammans Klarakompassen, en innovativ sökmotor för att underlätta för socialt- och brottsförebyggande verksamheter att hitta rätt stödinsatser för personer i behov av stöd.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd ska samverka med Stockholms universitet i syfte att utveckla lärande processer inom processautomation och maskininlärning.

Flera nämnder uppger införandet av olika digitala system som hävstänger för såväl innovation som ständiga förbättringar, ett exempel på detta är fastighetsnämndens nya fastighetssystem.

Pandemin har inneburit en ökad omfattning av distansarbete vilket flera nämnder uppger ha fört med sig en ökad it-mognad och effektivisering, som också kommer vidareutvecklas under året.

Identifierade målkonflikter som påverkar möjligheten till förändring

Nämnderna har även identifierat målkonflikter och strukturella hinder som påverkar möjligheten att bedriva förändringsarbete. Arbetsmarknadsnämnden ser att det finns en naturlig målkonflikt mellan ordinarie arbetsuppgifter och innovation och kvalitetsutveckling eftersom innovation och kvalitetsutveckling förutsätter att tid investeras trots osäkerhet gällande utfallet.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden uppger att nya digitala lösningar behöver anpassas till stadens plattformar, men också att det är viktigt att befintlig it-infrastruktur har en följsamhet för nya lösningar. Pandemin har aktualiserat frågan om digitaliseringens möjligheter, men att det finns begränsningar i stadens system. Skärholmens stadsdelsnämnd uppmärksammar att begränsningarna i teknik ger begränsningar i utveckling av metodik, arbetssätt och innovationslust. Östermalms stadsdelsnämnd menar att vissa förutsättningar behöver vara på plats för att digitaliseringens möjligheter ska kunna tas till vara, till exempel ledarskap, juridik, datadriven innovation, en gemensam infrastruktur och digitala funktioner. Östermalms stadsdelsnämnd uttrycker en önskan om att utvecklingen behöver ledas på ett tydligt och sammanhållet sätt från staden centralt, i nära samverkan och dialog med de verksamheter som digitaliseringen ska gynna samt de målgrupper som ska nyttja tjänsterna.

Socialnämnden och Bromma stadsdelsnämnd har sett att under pandemin kan olika interna och externa verksamheters kvalitetsarbete påverka den egna verksamhetens kvalitetsarbete genom att enkäter och uppföljningar tar resurser från kärnverksamheten.

En annan målkonflikt som socialnämnden uppmärksammat är bristen på bostäder med lägre hyra. Personer i till exempel Bostad först som är självförsörjande med sjukersättning och eventuellt bostadstillägg kan tvingas komplettera med försörjningsstöd vid för höga hyreskostnader, vilket är en konflikt med stadens mål om att undvika långvarigt behov av bistånd.

Stadsbyggnadsnämnden uppger att det finns en konflikt mellan att upprätthålla kvalitet i en löpande intäktsfinansierad produktion, med hög produktionstakt, å ena sidan, och den initiala investeringen i ett förändringsarbete, som inte kommer dagens kund till del, å andra sidan. Liknande målkonflikt har även överförmyndarnämnden identifierat. Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd konstaterar att det tar tid med utveckling från första idéen till faktiskt genomförande, vilket kan upplevas som ett tidskrävande hinder för nytänkande.

Samarbeten med externa aktörer fortsätter att utvecklas

Stadens nämnder har ett utvecklat samarbete med externa aktörer som exempelvis akademin, näringsliv och civilsamhälle. Merparten av redogörelserna görs i anslutning till kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdena, men ett mindre urval redovisas nedan.

Kulturnämnden: kulturförvaltningen planerar att utveckla ett ambassadörsprogram för att stärka relationerna till lokalsamhället och nå nya användare. Trafiknämnden fortsätter att delta i ansökningsverkstäder med forskare från KTH och Open Lab för att hitta gemensamma intressen och samverkansmöjligheter baserade på Horizon Europe utlysningar. Socialnämnden fortsätter att stärka användandet av evidensbaserad praktik genom nära dialog med forskare inom socialtjänstakademin. Skarpnäcks stadsdelsnämnd deltar i ett forskningssamarbete mellan staden, Region Stockholm och Stockholms universitet för att förbättra datautbytet mellan regionen och stadens äldreomsorg. Skärholmens stadsdelsnämnds samarbete med Södertörns högskola innebär exempelvis att de tar med följeforskare inom socionomutbildningen.

Flera nämnder samverkar med akademin för att säkerställa den framtida kompetensförsörjningen, men också genom att erbjuda praktikplatser. Utbildningsnämnden ska stärka samarbetet med näringsliv och branscher för att näringslivets behov av rätt kompetens kan tillgodoses och fler unga välja yrkesutbildningar.

En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

Alla stockholmare ska ges förutsättningar att försörja sig själva, kunna förverkliga sina drömmar och inkluderas i samhället. Offentliga miljöer ska utformas med trygghet i fokus, ett långsiktigt förebyggande arbete ska motverka utanförskap och ge människor chanser att av egen kraft leva självständiga liv. Skolutvecklingen i Stockholm ska vila på vetenskaplig grund och även förskolorna ska hålla en hög pedagogisk kvalitet. Personer i behov av stöd ska lita på att samhället fångar upp och stödjer när det behövs och alla ska garanteras en rättssäker behandling. Stockholms äldre ska ges likvärdig service, vård och omsorg, oavsett var i staden de bor.

Stadsledningskontoret bedömer att verksamhetsplanerna för 2021 sammantaget innebär att inriktningsmålet kommer att uppfyllas helt under förutsättning att nämnderna åtgärdar kommunstyrelsens uppmaningar. Bedömningen baseras på att samtliga fem underliggande årsmål för verksamhetsområdet bedöms uppfyllas helt.

I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort

Försörjning genom eget arbete är avgörande för att människor ska få möjlighet att leva självständiga liv och förverkliga sina livsdrömmar. Fler arbetstillfällen skapar även ökade skatteintäkter till vår gemensamma välfärd. Att fler arbetar är främst en vinst för den enskilde. Med ett jobb kommer en inkomst och en gemenskap som skapar självständighet, frihet och trygghet.

Stadsledningskontoret bedömer att verksamhetsområdesmålets årsmål kommer att uppnås helt under 2021. Bedömningen grundas på att för fem av kommunfullmäktiges sex indikatorer uppnår nämndernas aggregerade årsmål kommunfullmäktiges mål helt. Av 31 nämnder har 26 angett på vilket sätt de bidrar till att verksamhetsområdesmålet uppfylls varav majoriteten även tagit fram nämndmål, indikatorer och aktiviteter som bidrar till måluppfyllelse. Samtliga 16 bolagsstyrelser har angett på vilket sätt de bidrar till att verksamhetsområdesmålet uppfylls.

Stadsledningskontoret konstaterar att det aggregerade årsmålet för indikatorn *Antal ungdomar som fått feriejobb i stadens regi* inte uppnår kommunfullmäktiges årsmål på 9 000. För att årsmålet ska kunna uppnås, trots att i sammanhanget stora verksamhetsområden så som äldreomsorgen och förskola troligtvis inte kommer kunna ta

emot feriearbetare med anledning av den pågående pandemin, uppmanas arbetsmarknadsnämnden påbörja arbetet med en upphandling i likhet med den som genomfördes under våren 2020. Samtliga nämnder och bolagsstyrelser uppmanas dessutom att ordna med ytterligare feriejobbsplatser i verksamheter där det är möjligt att ta emot feriearbetare.

Den pågående pandemin, och de ekonomiska konsekvenser som den medför, innebär stora risker för måluppfyllnaden. Det är en central del i frågan om hur många individer som kommer att vara beroende av någon form av stöd och ekonomiskt bistånd under året. Pandemin påverkar även stadens möjlighet att nå målen avseende Stockholmsjobb, feriejobb och antalet tillhandahållna praktikplatser för högskolestuderande. Vidare kvarstår svårigheten för enskilda att hitta lämpliga bostäder vilket innebär en risk för bostadslöshet som kan leda till ökade kostnader för tillfälliga boenden inom ekonomiskt bistånd. Därutöver riskerar kostnaderna för ekonomiskt bistånd att öka om nyanlända som avslutar etableringen inte har jobb eller på annat sätt kan försörja sig själva.

Utifrån den pågående pandemin har arbetslösheten ökat kraftigt och då särskilt bland unga. Andelen arbetslösa unga har nästintill fördubblats i staden och är allra högst i ytterstaden. Vissa grupper löper större risk att få långsiktiga problem att etablera sig i arbete även när arbetsmarknaden återhämtat sig. Detta gäller särskilt unga med funktionsnedsättningar, unga med utländsk bakgrund och unga som saknar fullständiga gymnasiebetyg. Tidigare kriser visar också att unga som inte kommer in på arbetsmarknaden kort efter avslutade gymnasiestudier, senare kan ha svårt att få fotfäste på arbetsmarknaden. För att möta de varierande behoven och öka ungas möjligheter att etablera sig på arbetsmarknaden kommer stadens arbeta inom de berörda verksamhetsområdena utvecklas och anpassas med fokus på ungdomsarbetet.

Vuxenutbildning Stockholm erbjuder utbildningar för vitt skilda grupper och har stor erfarenhet av att anpassa verksamheten både efter nya målgrupper och nya behov av utbildningar. När fler behöver ställa om för att möta arbetsmarknadens nya behov finns komvux som en väg till arbete eller högre utbildning. Vidare sker samverkan med branscherna såväl på strategisk nivå som på skolnivå och det arbetet kommer att säkerställas och fortsätta utvecklas under 2021, för att Vuxenutbildning Stockholm ska kunna möta såväl individers som branschers behov av omställning.

I arbetet med att stärka integrationen i Stockholm spelar även Integrationspakten en viktig roll. Genom att vara en arena där näringsliv, staden och andra offentliga aktörer samlas kring lösningar på stadens utmaningar, ska Integrationspakten verka för att fler stockholmare etableras på arbetsmarknaden och för att arbetsmarknadens efterfrågan på arbetskraft tillgodoses. Under 2021 kommer utvecklingen av nätverket, både internt inom staden och externt gentemot befintliga och nya medlemmar, fortsätta. En målstruktur och modell för uppföljning ska utarbetas med syfte att på ett tydligt sätt mäta effekterna av Integrationspakten för stadens målgrupper, medlemmarna och deras målgrupper samt samhället i stort.

Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i

Stockholm ska vara en säker och trygg stad för alla där människors frihet inte begränsas. Stadens arbete för att motverka kriminalitet ska ske i nära samverkan mellan såväl stadens verksamheter som med polis, Region Stockholm och andra nyckelaktörer. Stockholms stad ska arbeta strukturerat och målmedvetet mot våldsbejakande extremism och ta lärdom av andra länders arbete och erfarenheter.

Stadsledningskontoret bedömer att verksamhetsområdesmålets årsmål kommer att uppnås helt under 2021. Bedömningen grundas på att för samtliga av kommunfullmäktiges tre indikatorer uppnår nämndernas aggregerade årsmål kommunfullmäktiges mål helt. Av 31 nämnder har 29 angett på vilket sätt de bidrar till att verksamhetsområdesmålet uppfylls varav majoriteten även tagit fram nämndmål, indikatorer och aktiviteter som bidrar till måluppfyllelse. Av 16 bolagsstyrelser har 11 angett på vilket sätt de bidrar till att verksamhetsområdesmålet uppfylls.

Farsta stadsdelsnämnd uppmanas höja sina årsmål för indikatorerna *Stockholmarnas nöjdhet med renhållning och städning* och *Stockholmarnas nöjdhet med skötsel och städning av park och grönområden* så att de är i paritet med kommunfullmäktiges ambitioner.

Den pågående covid-19 pandemin har medfört att besökstrycket i parker och grönområden ökat då fler väljer att träffas eller förlägga aktiviteter utomhus. Det kan innebära ökat skötselbehov. Likaså ökar risken för smittspridning av covid-19 till följd av trängsel. Samverkan mellan nämnder och fastighetsägare i staden är därför centralt för att utveckla platser i stadsmiljön som kan jämna ut besökstrycket.

Kommunstyrelsen leder och samordnar stadens trygghets- och säkerhetsarbete. Stadens *säkerhetsprogram* och det *trygghetsprogram,* som förväntas beslutas i kommunfullmäktige under våren, är vägledande för arbetet. Under 2021 kommer fokus fortsatt vara på att utveckla den regionala samverkan och skapa synergier med övriga aktörer. Arbetet kring *Trefas* är ett exempel på samverkan där polisen i Region Stockholm, Kriminalvården och Stockholms stad har inlett ett förstärkt samarbete för att förändra situationen i Stockholm genom att förebygga det dödliga våldet. Vidare fortsätter stadens satsning på operativa trygghetsinsatser, såsom ordningsvakter och kameror.

Covid-19-pandemin kommer fortsatt att pröva stadens krishanteringsförmåga. Erfarenheter och lärdomar ska tas omhand i den fortsatta krisberedskapen. Ett särskilt sekretariat har inrättats för utvärdering av stadens krishantering under pandemin. Under 2021 ska nämnderna ha fokus på stärkt beredskap och säkra upp en bemanning för arbetet. Arbetet med krisberedskap och planeringen för civilt försvar ska knytas ihop i en sammanhållen beredskapsplanering där även stadens förmåga inom kriskommunikation är en viktig del. Under 2021 ska förutsättningar för beredskapslager utredas. Staden ska också utveckla arbetet mot brott i välfärdssektorn, såsom fusk och bedrägerier. En utsedd funktion på kommunstyrelsen ska samordna stadens insatser. Socialnämnden samordnar arbetet inom socialtjänstens verksamhetsområden.

Trafiknämnden har huvudansvar för Stockholms utemiljö och för att stadens offentliga rum ska vara trygga. Under 2021 kommer det att finnas fyra samordnare som på heltid ska arbeta tillsammans med stadsdelsnämnderna för att skapa en enhetlig och hög nivå i hela staden vad gäller till exempel renhållning och belysning. Kommunstyrelsen, trafiknämnden, kulturnämnden, exploaterings-nämnden, stadsbyggnadsnämnden och idrottsnämnden kommer tillsammans med stadsdelsnämnderna fortsätta att utveckla arbetet med platssamverkan och platsaktivering för att tillskapa trygga och attraktiva utemiljöer i hela staden. Detta görs bland annat i samverkan med fastighetsägare, näringsidkare och civilsamhälle.

I stadsdelsnämnderna fortgår trygghetsarbete genom exempelvis trygghetsinvesteringar, trygghetsvandringar och medborgardialoger. Stadsdelsnämnderna lyfter fram att de har eller håller på att revidera sina lokala samverkansöverenskommelser med polisen och andra parter. Flera stadsdelsnämnder beskriver det sociala preventionsarbetet i sina verksamhetsplaner där tyngdpunkten är på det uppsö-

kande arbetet genom exempelvis sociala insatsgrupper. Stadsdelsnämnderna arbetar för att parker och grönområden ska vara välskötta. Placering av skräpkorgar i parkerna är ett exempel på ett område som ska ses över för att effektivisera skräphanteringen.

I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige

Skolan är en av de främsta skyddsfaktorerna för unga människors liv och framtida livschanser. Därför är skolan också ett av de viktigaste verktygen för att öka den sociala rörligheten. En likvärdig förskola och skola är en förutsättning för att alla barn och elever ska få möjlighet att lyckas. Skolan skapar förutsättningar och möjligheter för Stockholms barn och unga. Alla barn i Stockholms skolor ska få en bra kunskapsutveckling som skapar förutsättningar för en bra framtid.

Stadsledningskontoret bedömer att verksamhetsområdesmålets årsmål kommer att uppnås helt under 2021. Bedömningen grundas på att för 11 av kommunfullmäktiges 11 indikatorer uppnår nämndernas aggregerade årsmål kommunfullmäktiges mål helt. Av 31 nämnder har 24 angett på vilket sätt de bidrar till att verksamhetsområdesmålet uppfylls varav majoriteten även tagit fram nämndmål, indikatorer och aktiviteter som bidrar till måluppfyllelse. Av 16 bolagsstyrelser har 1, Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB), angett på vilket sätt de bidrar till att verksamhetsområdesmålet uppfylls.

Förskola

För verksamheten förskola bedömer stadsledningskontoret att målet kommer att uppnås helt under 2021. Bedömningen grundas på att för samtliga av kommunfullmäktiges fem indikatorer uppnår nämndernas aggregerade årsmål kommunfullmäktiges mål helt.

Förskolan lägger grunden för barnens livslånga lärande och är början av ett sammanhållet skolsystem och är av särskild vikt för utsatta barn. Stadsdelsnämnderna arbetar för att säkerställa hög pedagogisk kvalitet i en trygg och stimulerande miljö i stadens förskolor. Utbildningsnämnden arbetar i nära samverkan med stadsdelsnämnderna i frågor som är gemensamma för stadens förskolor.

Stadsdelsnämnderna beskriver ett antal områden för att bidra till att alla barn i förskolan ska ha likvärdiga förutsättningar till utveckling och lärande. Det systematiska kvalitetsarbetet, med utgångspunkt i de nationella målen i läroplanen, är prioriterat. Stadsdelsnämnderna beskriver hur arbetet med barnens språkutveckling bedrivs genom exempelvis samarbeten med bibliotek och genom högläsning.

Läroplanen tydliggör förskolans kunskapsuppdrag och att undervisningen i förskolan leds av förskollärare, vilket ställer krav på förskolornas organisering. Kompetensförsörjningen är ett prioriterat område då medarbetare med rätt kompetensnivå är en av de viktigaste faktorerna för att skapa möjlighet för lärande och utveckling för barn och unga. Stadsdelsnämnderna arbetar bland annat för att ge förskollärare och barnskötare förutsättningar och kompetensutveckling för att möjliggöra barnens språkutveckling. Vidare bedrivs mentorskap för nyexaminerade förskollärare, introduktion för nyanställda och verksamhetsförlagd utbildning.

Fortsatt arbete pågår för att öka andelen inskrivna barn i förskolor i områden där inskrivningsgraden är låg, med fokus på områden som är mindre socioekonomiskt gynnsamma. Arbetet pågår bland annat genom stadens introduktionsförskolor och har försvårats under pandemin då verksamheterna helt eller delvis har fått stänga under perioder. Samverkan sker inom och mellan stadens nämnder för att möjliggöra bland annat uppsökande verksamhet. Samverkan med andra betydelsefulla parter som exempelvis barnavårdscentraler fortsätter i syfte att nå vårdnadshavare med information om förskolans betydelse.

Alla barn ska ges möjlighet att utifrån sina förutsättningar och behov delta i den ordinarie verksamheten och få det stöd de behöver för att kunna göra det. För att säkerställa att barn i behov av särskilt stöd får det stöd de behöver arbetar stadsdelsnämnderna bland annat med kompetenshöjande insatser för medarbetare och med att förbättra uppföljningen av vilka effekter insatser för barn i behov av stöd ger.

Stadsdelsnämnderna fortsätter att samverka med socialtjänst, psykiatri, skola, vårdnadshavare och andra relevanta aktörer när det finns oro för att barn far illa. Arbetet bedrivs bland annat genom STIS - stärkt tidigt stöd i samverkan.

Arbetet med digitalisering inom förskolan fortsätter. Barnen ska enligt läroplanen ges förutsättningar att utveckla adekvat digital kompetens, vilket ställer krav på medarbetarnas kunskapsnivå. Skolplattformens system och funktioner ska stötta förskolorna uppföljning av det pedagogiska arbetet samt underlätta i kommunikationen med vårdnadshavare.

Stadsdelsnämnderna lyfter även det arbete som pågår för barnens hälsa, exempelvis barnens möjlighet till fysisk aktivitet, utevistelse

och rörelse i förskolan. Barnen ska serveras god, hälsosam och klimatsmart kost enligt stadens framtagna strategi.

Grund- och grundsärskola, fritidshem, fritidsklubb och gymnasie- och gymnasiesärskola

För verksamheten grund- och grundsärskola, fritidshem, fritidsklubb och gymnasie- och gymnasiesärskola bedömer stadsledningskontoret att målet kommer att uppnås helt under 2021. Bedömningen grundas på att samtliga av kommunfullmäktiges sex indikatorer uppnår kommunfullmäktiges mål helt.

Att öka likvärdigheten och kompensera för elevers olika förutsättningar är en utmaning, men centralt för att nå målsättningen om att alla elever ska nå sin fulla potential. Skolresultaten, framför allt för elever i skolor med högt socioekonomiskt index, behöver förbättras om målvärdena ska uppnås för indikatorerna *andel elever i årskurs 6 och årskurs 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen*. Det gäller även för indikatorn *andel elever som är behöriga till nationella program, exklusive nyinvandrade och elever med okänd bakgrund*. Lärare och skolledare ska ges tid och förutsättningar att fokusera på det pedagogiska uppdraget.

Utbildningsnämnden intensifierar under året arbetet för att öka likvärdigheten och förstärka det systematiska kvalitetsarbetet i skolan med målsättningen att fler elever uppnår behörighet till gymnasieskolan och att fler elever går ut gymnasieskolan med examensbevis. För att elever tidigt ska få stöd utifrån sina behov arbetar nämnden för att i tidig ålder identifiera läs-, skriv- och räkneförmåga. Utbildningsnämnden arbetar vidare med implementeringen av den nya organisationen för särskilda undervisningsgrupper, genom lokalt samarbete i respektive grundskolområde. Alla kommunala skolor ska samverka med respektive stadsdelsnämnd, socialtjänst och fritidsverksamhet för att möta elevers behov.

Trygghet och studiero i en god lärmiljö är en förutsättning för utveckling och lärande. Arbetet med att öka tryggheten och säkerheten i stadens skolor har därför hög prioritet. Det kräver ett brett arbete som omfattar trygghet och studiero i undervisningen, frihet från kränkningar och våld, ett aktivt arbete med säkerhetsfrågor och samverkan med andra aktörer som socialtjänst, polis och civilsamhälle, inte minst i särskilt utsatta områden. Skolan ska vara en trygg och säker plats för elever och medarbetare. Skolans förbyggande och främjande arbete är också av stor betydelse i stadens brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete, och ställer stora krav på

samverkan. Den årliga rapporten om trygghet och studiero ska användas som ett verktyg i utvecklingsarbetet.

Utbildningsnämnden, socialnämnden och stadsdelsnämnderna fortsätter utveckla samverkan kring elevers skolfrånvaro för att se till att alla elever fullgör sin skolplikt och får sin rätt till utbildning tillgodosedd oavsett huvudman. Åtgärder för att främja trygghet, studiero och skolnärvaro i särskilt utsatta områden i samverkan med polisen prioriteras.

Stadens skolor behöver fortsatt vara flexibla för att kunna ställa om sin organisation och utbildning till följd av sjukdom och risk för smittspridning. Skolorna har hittills lyckats väl i denna omställning, men beroende på den fortsatta utvecklingen kan elever komma att påverkas negativt av frånvaro och en mindre förutsägbar skoltillvaro, vilket skolorna behöver försöka kompensera för. Det går inte att utesluta att fortsatt och eventuellt utökad distansundervisning kan påverka elevhälsa och skolresultat.

Elevhälsan ska vara en integrerad del av den pedagogiska verksamheten i varje skola och skolorna ska skapa organisationer som stödjer detta. Utbildningsnämnden ska säkerställa en väg in till stadens elevhälsa och även särskilt informera om elevhälsan och hur man får kontakt med den och andra instanser. Utbildningsnämnden fortsätter arbeta med åtgärder för ökad rörelse och hälsosamma matvanor. Berörda nämnder fortsätter att samverka i nätverket *Fritid för alla* för att fler barn och unga med funktionsnedsättning ska nås av fritidsverksamheter.

Utbyggnaden av skollokaler för att möta elevantalsutvecklingen innebär att lokalkostnaderna ökar de närmaste åren. Kostnaderna ökar främst inom grundskolan där ökningen 2021 uppgår till 139 mnkr, vilket motsvarar 7,6 procent. Ökade lokalkostnader, som minskar det ekonomiska utrymmet för central förvaltning på utbildningsnämnden, blir en utmaning att hantera under flera år framöver. Ett effektivt lokalutnyttjande är av avgörande betydelse för att begränsa lokalkostnaderna i relation till antalet elever. Stadens nämnder och bolagsstyrelser arbetar samordnat för att öka nyttjandet av stadens pedagogiska lokaler och minska kostnaderna och utbildningsnämnden sluter kapacitetsöverenskommelser med varje skola, i syfte att optimera lokalutnyttjandet.

I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet

Stadsdelsnämnderna ska möjliggöra för stockholmare att utvecklas utifrån sina förutsättningar och känna sig trygga samt ha en bra livskvalitet. Socialtjänsten ska uppmärksamma alla barn och vuxna som kan behöva stöd och erbjuda en modern, rättssäker och evidensbaserad socialtjänst vid ett så tidigt skede som möjligt. Socialtjänsten ska vara likvärdig och tillgänglig oavsett var i staden man bor.

Stadsledningskontoret bedömer att verksamhetsområdesmålets årsmål kommer att uppnås helt under 2021. Bedömningen grundas på att för sju av kommunfullmäktiges åtta indikatorer uppnår nämndernas aggregerade årsmål kommunfullmäktiges mål helt. Av 32 nämnder har 29 angett på vilket sätt de bidrar till att verksamhetsområdesmålet uppfylls varav majoriteten även tagit fram nämndmål, indikatorer och aktiviteter som bidrar till måluppfyllelse. Av 16 bolagsstyrelser har 6 angett på vilket sätt de bidrar till att verksamhetsområdesmålet uppfylls.

Stadens socialtjänst står inför en rad utmaningar under 2021 vilka nämnderna lyfter som väsentliga risker som kan påverka måluppfyllelsen för verksamhetsområdet. Det finns en risk att staden i det strategiska barnrättsarbete missar att identifiera barn som lever under utsatta levnadsförhållanden och som ofta har svårare att få sina rättigheter tillgodosedda. I kombination med ett ökat antal orosanmälningar finns en risk att utredningar och uppföljningar inte sker inom lagstadgad tid. Det är viktigt att barns behov utreds snabbt för att de ska kunna ta del av de insatser som de har behov av. Samtliga stadsdelsnämnder uppmanas att intensifiera arbetet för att utredningar som pågår mer än fyra månader successivt minskar.

Nämnderna har en tydlig inriktning och styrning av arbetet med barns rättigheter genom stadens budget och stadens program för barnets rättigheter och inflytande. Nämndernas arbete med barns rättigheter är också grundläggande för att nå de globala målen i Agenda 2030. För att höja kvaliteten i stadens verksamheter och göra skillnad för barn och unga fortsätter nämnderna att utveckla både det strategiska och det operativa arbetet med att uppmärksamma alla barn och deras rättigheter samt göra prövningar av barnets bästa.

Nämnderna arbetar med tidiga och förebyggande insatser i samverkan mellan skola och socialtjänst, förskola, fritid, polis och hälso- och sjukvård. Genom en ökad samhandling ska fler barn och unga i

riskzon tidigt identifieras. Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd fortsätter med pilotprojektet *Modell för tidigt socialt stöd* där bland annat socialtjänsten arbetar ute på förskolor och skolor samt erbjuder anhörighetsstöd till invånare med anhöriga i riskzon för eller i kriminalitet. En individcentrad samverkan inom ramen för Barn i behov av särskilt stöd (BUS) prioriteras, både för att tidigt nå fler barn och unga med en problematisk skolfrånvaro, och tillsammans med hälso- och sjukvården och skolan öka förekomsten av samordnad individuell plan (SIP). Under året fortsätter stadsdelsnämnderna att arbeta i enlighet med stadens *Strategi för att minska riskerna för att barn, ungdomar och unga vuxna dras in i kriminalitet*. Farsta stadsdelsnämnd fortsätter att arbeta i projektet Våga anmäla, våga vittna. Syftet med projektet är ge stöd innan och under rättsprocessen så att fler vågar göra polisanmälningar när barn eller unga blir utsatta för brott, oftast av en eller flera jämnåriga. Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd arbetar med förstärkt eftervård vid hemgång från institution. Berörda facknämnder kommer under året att ta fram lokala handlingsplaner som konkretiserar aktiviteter, arbetssätt och åtgärder som ska genomföras. Under året ska nämnderna fortsätta utveckla och likställa arbetet med sociala insatsgrupper för både unga och unga vuxna.

Nämnder och bolagsstyrelser ska arbeta i enlighet med *program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2018-2023.* Programmet är det styrdokument som stadens nämnder och bolagsstyrelser ska utgå från när de planerar och följer upp sitt arbete för att nå stadens mål om ett Stockholm som är tillgängligt för alla, där personer med funktionsnedsättning är fullt delaktiga på jämlika villkor som alla andra, utan diskriminering.

Arbetet mot hemlöshet ska vara långsiktigt och prioritera förebyggande och stödjande insatser för att undvika att personer hamnar i hemlöshet och att de som blivit hemlösa kan komma vidare till egen bostad. Samverkan med sjukvården och uppföljningen av insatser för personer med komplexa behov med fokus på psykisk ohälsa och missbruk ska stärkas.

Arbete mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck är fortsatt prioriterat. Det våldpreventiva arbetet, föräldrastöd, arbetet med våldsutövare och samverkan med polisen utvecklas och stärks. Under året ska *Stockholms stads program mot våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, människohandel för sexuella ändamål samt sexuellt våld oberoende relation 2021-2025* implementeras.

I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande

Stockholm ska ha en tillgänglig äldreomsorg med hög kvalitet som präglas av respekt för den enskildes behov och önskemål. Äldreomsorgen ska vara personcentrerad, utgå från ett salutogent förhållningssätt och möjliggöra en hög livskvalitet för den enskilde. Stadens äldreomsorg ska även säkerställa en bra samverkan med regionens sjukvårdsinsatser.

Stadsledningskontoret bedömer att verksamhetsområdesmålets årsmål kommer att uppnås helt under 2021. Bedömningen grundas på att för samtliga av kommunfullmäktiges sex indikatorer uppnår nämndernas aggregerade årsmål kommunfullmäktiges mål helt. Av 31 nämnder har 25 angett på vilket sätt de bidrar till att verksamhetsområdesmålet uppfylls varav majoriteten även tagit fram nämndmål, indikatorer och aktiviteter som bidrar till måluppfyllelse. Av 16 bolagsstyrelser har 3 angett på vilket sätt de bidrar till att verksamhetsområdesmålet uppfylls.

Den pågående pandemin kommer fortsatt att ha en stor inverkan på verksamhetsområdet. Restriktioner för att minska smittspridningen och skydda riskgrupper kan bland annat försvåra arbetet med den sociala isoleringen och att bryta den ofrivilliga ensamheten bland de äldre.

Kompetensförsörjningen inom verksamhetsområdet är prioriterad. Det är viktigt att ha möjlighet till en karriärutveckling. Staden erbjuder medarbetare kontinuerlig kompetensutveckling utifrån sina behov och utifrån äldreomsorgens prioriterade områden såsom språkkunskaper, demensvård, psykisk ohälsa och palliativ vård. Det kan vara genom längre utbildningsinsatser, webbutbildningar, föreläsningar och regelbundna nätverksträffar bland annat för äldreomsorgens olika ombud för inspiration i vardagsarbetet. Vidare har staden i Omställningsfonden öronmärkta medel till sitt förfogande vilket kommer ge nämnderna möjlighet att söka medel för kompetensutveckling för medarbetare. Statsbidraget äldreomsorgslyftet kommer ge nyanställda inom verksamhetsområdet en chans att utbilda sig till undersköterska eller vårdbiträde. Formerna för de olika utbildningarna kan dock påverkas av pandemins utveckling och eventuella restriktioner.

En nära samverkan med Region Stockholm kommer fortsatt vara av största vikt. Införandet av den regionala överenskommelsen ställer krav på stadsdelsnämnderna där god planering, nära samverkan med Region Stockholm och arbetssättet tryggt mottagande i hemmet blir

viktigt för att säkra en trygg och säker utskrivning från slutenvården. Vidare behöver stadens egen hälso- och sjukvårdskompetens fortsätta att utvecklas. Pandemin kan göra att hemtjänstgruppen för tryggt mottagande inte kommer kunna arbeta med sina kärnuppdrag utan istället behöva ställa om till förstärkningsteam för covid-19. Stadens arbete med utveckling av välfärdsteknik intensifieras. Digitala tjänster bidrar till att öka den äldres trygghet, valfrihet, självständighet och därmed en ökad livskvalitet. Det påverkar även nämndernas arbete med ramtid positivt. Användandet av välfärdsteknik som smarta lås, digital nattillsyn och digitala inköp ska öka inom verksamhetsområdet.

Mat- och måltidshandboken kommer att lanseras genom webbaserade uppstarts- och inspirationsmöten med föreläsningar kring måltidsupplevelsen. Vidare kommer projekt Matlyftet, som ska stärka måltidens betydelse samt förebygga undernäring och ofrivillig ensamhet, fortsätta samt att staden fortsätter sprida e-tjänsten Hållbar hälsa.

Stadsledningskontoret konstaterar att kommunfullmäktiges årsmål för indikatorn *Antal personal en hemtjänsttagare med minst två besök om dagen möter under en 14-dagarsperiod* är en stor ambitionshöjning jämfört med utfallet 2020 vilket medför en risk att stadsdelsnämnderna inte hinner anpassa sin verksamhet och når upp till målet. De åtgärder som stadsdelsnämnderna bedömer kommer behöva göras är att se över schemaläggningen så att bemanningen planeras efter att brukaren får sina insatser utförda av samma personal i den mån det är möjligt, utveckla kontaktmannaskapet, minska sjukfrånvaron och minska antalet tim- och visstidsanställda med målsättningen att omvandla dessa till tillsvidareanställda.

En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

Stockholm ska vara en stad som erbjuder goda möjligheter för fler att starta företag och få nytta av sitt entreprenörskap. Förutsättningarna att starta och driva företag ska förbättras och staden ska vara tillmötesgående, opartisk och effektiv i kontakter med såväl små och stora företag. Stockholms alla stadsdelar ska utvecklas med en blandning av bostäder, arbetsplatser, handel, natur, kultur, skolor och förskolor. Arbetet med att bygga Stockholm attraktivt, hållbart och tätt fortsätter. När Stockholm växer måste också kollektivtrafiken, gång- och cykelbanorna och gatorna byggas ut så att människor snabbt och smidigt kan resa i hela regionen. Stockholm ska

vara en ledande, klimatsmart och attraktiv evenemangs- och upplevelsestad med ett kulturutbud där det finns något som passar alla. Stockholms klimat- och miljöarbete ska vara ett föredöme för andra städer och ska ske i nära samarbete med invånare, näringsliv, akademi, civilsamhället och myndigheter.
Stadsledningskontoret bedömer att verksamhetsplanerna för 2021 sammantaget innebär att inriktningsmålet kommer att uppfyllas helt under förutsättning att nämnderna och bolagsstyrelserna åtgärdar kommunstyrelsens uppmaningar/anmodanden. Bedömningen baseras på att samtliga fem underliggande årsmål för verksamhetsområdet bedöms uppfyllas helt.

Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv

Stockholm ska ha Sveriges bästa företagsklimat år 2025 och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv. Ett gott företagsklimat är avgörande för en växande stad och bidrar till fler jobb, ökad skattekraft och ökad välfärd. Förutsättningarna att starta och driva företag ska utvecklas och näringslivsperspektivet ska vara en naturlig del av stadens arbete.

Stadsledningskontoret bedömer att verksamhetsområdesmålets årsmål kommer att uppnås helt under 2021. Bedömningen grundas på att för samtliga av kommunfullmäktiges tre indikatorer uppnår nämndernas aggregerade årsmål kommunfullmäktiges mål helt. Av 31 nämnder har 28 angett på vilket sätt de bidrar till att verksamhetsområdesmålet uppfylls varav majoriteten även tagit fram nämndmål, indikatorer och aktiviteter som bidrar till måluppfyllelse. Av 16 bolagsstyrelser har 13 angett på vilket sätt de bidrar till att verksamhetsområdesmålet uppfylls. Därutöver bedöms att samtliga av kommunfullmäktiges två obligatoriska nämndindikatorer ligger i linje med kommunfullmäktiges ambition.

I samband med verksamhetsplaneringen 2021 har nämnder och bolagsstyrelser redovisat hur de avsett att bidra till stadens mål om att Stockholm ska ha Sveriges bästa företagsklimat samt inarbetat Näringslivspolicy för Stockholms stad (dnr KS 2019/273). Det kan generellt konstateras att nämnder och bolagsstyrelser i respektive verksamhetsplan på ett tydligt sätt har preciserat åtgärder utifrån näringslivspolicyns fyra fokusområden och där de i näringslivspolicyn har ett utpekat genomförandeansvar, i synnerhet gällande etableringsservice och myndighetsutövning. Det borgar för goda förutsättningar att arbeta för att säkerställa näringslivets återstart för fortsatt företagsamhet, tillväxt och välfärd.

De risker nämnderna rapporterat i väsentlighet och riskanalysen bedöms ej vara av stadsövergripande karaktär eller allvarligt påverka måluppfyllelsen. Stadens näringslivsfrämjande arbete och måluppfyllelsen för målet är konjunkturkänsliga och påverkas av regional, nationell och internationell konjunktur. Konjunkturen och dess påverkan på målet och verksamheten behandlas inte i nämndernas risk- och sårbarhetsanalyser.

Till följd av covid-19 pandemin har flera näringar och arbetsmarknad drabbats hårt i Stockholms stad. Störst påverkan har pandemin haft på besöks- och servicenäringen, med en kraftig nedgång inom flera branscher, exempelvis hotell, restaurang och handel. Det råder en stor osäkerhet och svårbedömdhet kring vilka långsiktiga konsekvenser pandemin får för stadens näringsliv, arbetsmarknad och ekonomi. Staden har arbetat med ett lättnadspaket till näringslivet med olika typer av insatser. Stadens näringslivspolicy möjliggör en förstärkt kapacitet att driva ett fokuserat och aktivt näringslivsarbete för stadens framtida återhämtning och återstart ur den lågkonjunktur som pandemin fört med sig. Arbetet med implementeringen av näringslivspolicyn är ett pågående och genomgripande utvecklingsarbete som berör samtliga verksamheter och arbetssätt i staden på olika sätt kommande år.

Ett flertal aktiviteter och åtgärder kommer att genomföras under året som ska leda till måluppfyllelse. Näringslivspolicyn är ett strategiskt bidrag till att företagsklimatet kan utvecklas, anger riktningen för stadens näringslivsarbete och utgör ett stöd i arbetet. Under året ska implementering av näringslivspolicyn fullföljas och kommuniceras. Kommunstyrelsen ska under året ge strategisk vägledning i det stadsgemensamma kommunikationsarbetet inom näringslivsfrågorna samt genomföra internkommunikation i syfte att följa upp den nya policyn inom organisationen. En styrgrupp har etablerats för näringslivsfrågor som leder kommunkoncernens strategiska arbete tillsammans med berörda förvaltnings- och bolagschefer för att utveckla stadens näringslivsarbete. I det löpande arbetet samordnas frågor i en näringslivsgrupp med representanter från berörda nämnder och bolagsstyrelser och som leds av kommunstyrelsen.

Staden fortsätter arbetet för att stärka och utveckla näringslivsperspektivet i stadsutvecklingen och säkra stadens näringslivsservice vid företagsetableringar inom äldreomsorg, det pedagogiska området, social omsorg och idrottsanläggningar. Under året ska kommunstyrelsen tillsammans med Stockholm Business Region AB

(SBR), socialnämnden, äldrenämnden, utbildningsnämnden och idrottsnämnden implementera stadsövergripande servicekedjor för etableringsförfrågningar som bidrar till bättre företagsklimat, fler företagsetableringar och externa utförare samt att fler aktörer bidrar till stadens försörjning av samhällsfastigheter.

Kommunens service är en av flera viktiga delar av hur näringslivet uppfattar företagsklimatet. Stockholms stad genomför årligen en kundundersökning (Nöjd kund index - NKI) för att ta reda på vad företagen tycker om den kommunala myndighetsutövningen. Arbetet med att utveckla stadens myndighetsutövning är en central del som ska utvecklas där servicefaktorer som tillgänglighet, attityder, rättssäkerhet, kompetens och bemötande ses över. Ett för staden prioriterat arbete under 2021 blir därför att implementera *rätt väg in*. Med *rätt väg in* är syftet att förbättra stadens service, kontaktvägar och utveckla myndighetsutövningen för att säkerställa tydliga och effektiva kontaktvägar. Kommunstyrelsen ska i samverkan med SBR säkerställa att berörda nämnder implementerat ”rätt väg in” samt bidra till att arbetssätt utvecklas i syfte att öka dialogen och förbättra kommunikationen med företag.

Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov

Stockholm ska byggas attraktivt, hållbart och tätt, med en blandning av bostäder, arbetsplatser, handel, natur, kultur och skolor i alla delar av staden. Till år 2025 ska 70 000 klimatsmarta bostäder byggas, med ett brett utbud av boendeformer och fler ekonomiskt överkomliga bostäder. Balans mellan hyresrätter och bostads-/äganderätter ska eftersträvas i alla delar av staden.

Stadsledningskontoret bedömer att verksamhetsområdesmålets årsmål kommer att uppnås helt under 2021. Bedömningen grundas på att för samtliga av kommunfullmäktiges elva indikatorer uppnår nämndernas aggregerade årsmål kommunfullmäktiges mål helt. Av 31 nämnder har 27 angett på vilket sätt de bidrar till att verksamhetsområdesmålet uppfylls varav majoriteten även tagit fram nämndmål, indikatorer och aktiviteter som bidrar till måluppfyllelse. Av 16 bolagsstyrelser har 9 angett på vilket sätt de bidrar till att verksamhetsområdesmålet uppfylls.

Stadsledningskontoret konstaterar att det aggregerade årsmålet för den obligatoriska nämnd indikatorn *Antal färdigställda bostäder med särskild service (stöd och service till personer med funktionsnedsättning),* 30 stycken, är lågt både i förhållande till historiska ut-

fall och kommunfullmäktiges ambitioner. Samtliga stadsdelsnämnder utom Bromma, Farsta och Hägersten-Älvsjö uppmanas om möjligt höja sin ambitionsnivå för 2021. Samtliga stadsdelsnämnder samt exploateringsnämnden uppmanas att vidta åtgärder för att säkerställa måluppfyllelse på längre sikt med utgångspunkt i den stadsövergripande boendeplanen för personer med funktionsnedsättning som sammanställs av socialnämnden med underlag från stadsdelsnämnderna regionvis.

En väsentlig risk som påverkar måluppfyllelsen för verksamhetsområdesmålet är det försvagade marknadsläget för framför allt nyproducerade bostadsrätter, som påverkar både bostadsbyggandet och planeringstakten. Måluppfyllelse förutsätter en mobilisering kring bostadsmålen, utvecklade arbetssätt, styrning och uppföljning för att säkerställa framdrift. Bostadsbyggandet är av stor vikt för att stärka Stockholms konkurrenskraft och utvecklingsförmåga på ett långsiktigt hållbart sätt. Kommunstyrelsen, exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden kommer tillsammans proaktivt arbeta för att projekt med god genomförandeförmåga prioriteras. Särskilt fokus kommer att läggas på byggandet av hyresrätter.

Även fortsättningsvis behöver exploateringsprojektens genomförbarhet och lönsamhet säkerställas för stadens förmåga att finansiera de omfattande investeringar som krävs för att möta stadens befolkningstillväxt.

Genom ett stärkt näringslivsperspektiv utifrån näringslivspolicyn och implementering av servicekedjor för etableringsförfrågningar kan privata aktörers medverkan i byggandet av samhällsfastigheter utvecklas, särskilt gällande skolor, förskolor, äldrebostäder och idrottsanläggningar.

Stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden planerar att fortsätta arbetet med att utveckla nya arbetssätt i samverkan med aktörer i byggbranschen. Ett särskilt fokus under året kommer vara att säkerställa stadens åtaganden inom de statliga infrastrukturöverenskommelserna. Under inledningen av året planerar stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden att utveckla mått och uppföljning i syfte att förbättra styrningen. Exploateringsnämnden uppmärksammas i detta sammanhang på behov av nämndindikatorer och årsmål som kan fungera som komplement till indikatorer om markanvisningar för att säkerställa framdrift i exploateringsprojekten.

Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet

Stadens infrastruktur ska främja effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet. Målet är att minska trängsel och klimatutsläpp samt att säkerställa att det går snabbt och smidigt att resa i Stockholm. Utsläppen från vägtrafiken ska minska genom teknikutveckling, utbyggd kollektivtrafik och minskad biltrafik. Framkomligheten ska öka genom utbyggnad av gång- och cykelbanor och förbättringsåtgärder för kollektiv- och nyttotrafiken samt smartare trafikplanering. Trafiksäkerheten ska höjas.

Stadsledningskontoret bedömer att verksamhetsområdesmålets årsmål kommer att uppnås helt under 2021. Bedömningen grundas på att för samtliga av kommunfullmäktiges fem indikatorer uppnår nämndernas aggregerade årsmål kommunfullmäktiges mål helt. Av 31 nämnder har 27 angett på vilket sätt de bidrar till att verksamhetsområdesmålet uppfylls varav majoriteten även tagit fram nämndmål, indikatorer och aktiviteter som bidrar till måluppfyllelse. Av 16 bolagsstyrelser har 8 angett på vilket sätt de bidrar till att verksamhetsområdesmålet uppfylls.

Stadsledningskontoret konstaterar att SVOA har en viktig roll i stadens ansträngningar att uppnå verksamhetsområdesmålet, men att bolagsstyrelsen inte har angett på vilket sätt man avser att bidra. Stockholms Stadshus AB anmodas att uppmana SVOA att i samband med tertialrapport 1 ange på vilket sätt bolaget bidrar till att verksamhetsområdesmålet uppfylls.

Stadsledningskontoret konstaterar att trafiknämnden inte har angett årsmål för den obligatoriska nämndindikatorn *Andel godkända stickprov snöröjning*, beroende på att indikatorn är ny och att det saknas underlag för ett beslut. Trafiknämnden har angett att man avser att besluta om ett årsmål i samband med tertialrapport 1, då underlag ska finnas till hands.

Nämnderna har inte rapporterat några väsentliga risker för att årsmålet för verksamhetsområdet inte ska uppnås.

Ett flertal aktiviteter och åtgärder kommer att genomföras under året som ska leda till måluppfyllelse. Bland annat kommer en stadsövergripande handlingsplan för minskade utsläpp från vägtrafiken till 2030 att beslutas och därefter implementeras. Trafiknämnden kommer att fortsätta förbättra cykelinfrastrukturen och vidta åtgärder för att förbättra busstrafikens framkomlighet. Framkomlighetsstrategin ska revideras för att bättre kunna möta de utmaningar som

staden står inför och vara ett fortsatt bra verktyg för att uppnå stadens miljömål. Även cykelplanen kommer att uppdateras.

Planeringen för att realisera besluten om satsningar på utbyggd tunnelbana och annan regional infrastruktur som blev resultaten av Stockholmsförhandling och Sverigeförhandlingen går in i en intensivare fas. Under 2020 har Region Stockholm aviserat fördyringar i projektet för utbyggd tunnelbana i enlighet med Stockholmsöverenskommelsen. Stadens intressen bevakas avseende möjliga förändringar av struktur och omfattning på genomförande och finansiering av projektet. I november månad 2020 har staten utsett en förhandlingsperson med uppdraget att genomföra förhandlingar med Region Stockholm och berörda kommuner med målsättning att kunna ingå överenskommelser om en hantering av kostnaderna, inklusive villkor för hur ytterligare eventuella kostnadsfördyringar ska hanteras.

Samverkan inom regionen kommer att stärkas inom klimatområdet med fokus på utvecklingen av kollektivtrafik, bebyggelseplanering och infrastruktur för elektrifiering. En handlingsplan för laddinfrastruktur och en handlingsplan för mobilitetstjänster ska tas fram. I upphandlingar som rör transporttjänster ska kraven på minskade utsläpp från fordon och arbetsmaskiner skärpas. Tjänstebilar med utgående avtal ska bytas ut mot el- eller biogasdrivna fordon. Under året kommer även arbetet för att utveckla den strategiska energi- och elförsörjningen vara prioriterat.

Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring

Stockholm ska fortsätta utvecklingen mot en levande, inkluderande, öppen och modern kultur- och idrottsstad och en ledande, klimatsmart och attraktiv evenemangsstad. Stadens ska präglas av ett rikt utbud av kultur och idrott. Det fristående kultur- och föreningslivet ska ha gynnsamma och förutsägbara villkor. Idrott och rörelse i närmiljön ska vara tillgänglig för alla oavsett funktionsförmåga eller var man bor.

Stadsledningskontoret bedömer att verksamhetsområdesmålets årsmål kommer att uppnås helt under 2021. Bedömningen grundas på att för samtliga av kommunfullmäktiges sju indikatorer uppnår nämndernas aggregerade årsmål kommunfullmäktiges mål helt. Av 31 nämnder har 28 angett på vilket sätt de bidrar till att verksamhetsområdesmålet uppfylls varav majoriteten även tagit fram

nämndmål, indikatorer och aktiviteter som bidrar till måluppfyllelse. Av 16 bolagsstyrelser har 9 angett på vilket sätt de bidrar till att verksamhetsområdesmålet uppfylls.

Det finns en väsentlig risk att pandemin under betydande delar av 2021 fortsätter påverka nämndernas arbete inom ramen för målet. Den pågående pandemin påverkar måluppfyllelsen i hög grad då stora delar av stadens utbud av idrotts-, kultur- och fritidsaktiviteter har reducerats, anpassats, flyttats eller stängts. Hur pandemin utvecklas påverkar i vilken utsträckning berörda verksamheter kan genomföra planerad verksamhet, vilket i sin tur påverkar i vilken utsträckning målet kommer att uppfyllas.

Stadsledningskontoret konstaterar att Södermalm stadsdelsnämnds årsmål för indikatorn *Andel barn och ungdomar som är nöjda med tillgången till kulturaktiviteter* inte indikerar en bibehållen eller ökad ambition. Nämnden uppmanas därmed att se över sitt årsmål i relation till utfallet för 2020 och återkomma med reviderat årsmål i samband med tertialrapport 1.

Under 2020 anpassade flera nämnder sin verksamhet efter pågående pandemi, bland annat digitaliserades delar av verksamheter som innan pandemin skedde genom fysiska möten. Nämnderna har under 2021 en fortsatt beredskap för digital verksamhet, exempelvis kommer kulturnämnden att fortsätta utveckla det digitala utbudet genom att inleda en ny satsning på digital kulturskoleverksamhet och erbjuda ett digitalt kursutbud som ska uppfattas attraktivt för Stockholms barn och unga. Andra exempel på detta är Stockholms stadsbibliotek som under 2021 ska lansera en ny webbplats och ytterligare stärka utvecklingen av de digitala aktiviteterna och programmen samt idrottsnämnden som under året flyttat möjlig verksamhet utomhus samt inspirerat till rörelse utomhus genom konceptet Stockholmsgymmet, en kommunikation som synts i stadens digitala kanaler och på stadsinfotavlor.

I enlighet med budget 2021 ska kulturnämnden ansvara för stadsövergripande samordning av verksamhetsområdet barn, kultur och fritid. Detta bedöms ge bättre förutsättningar för staden att, utifrån lokala förutsättningar, arbeta mot gemensamma mål.

Under 2020 beslutade kulturnämnden om stadens första kulturstrategiska program. Under våren 2021 väntas beslut i kommunfullmäktige. Programmet slår fast att Stockholm ska fortsätta växa med kultur, en föresats som också präglar Vision 2040, den samlade visionen om Stockholms framtid.

Under 2021 ska idrottsnämnden ta fram en strategi för hur staden kan utveckla anläggningar för spontanidrott eller egenorganiserat idrottande. Strategin kommer att ta utgångspunkt i att öka jämställdheten i nyttjandet av spontanidrottsanläggningar samt att fokusera på hur jämlikheten utifrån ålder kan förbättras genom att attrahera fler ungdomar till anläggningarna. Under året ska nämnden även, tillsammans med äldrenämnden och förebyggande enheter i stadsdelsnämnderna, genomföra satsningar för att nå både nya och befintliga målgrupper av äldre och motivera dem till att delta i riktade och hälsoförebyggande aktiviteter. Exempel på planerade satsningar är lokala hälsomässor utomhus, fallpreventivt arbete, spridning av kunskap om stadens hälsofrämjande utbud och om stadens applikation Hållbar hälsa. Syftet är att fler äldre ska upptäcka de motionsmöjligheter som finns i deras närområde. Idrottsnämnden ska även, i samråd med äldrenämnden, ta fram en handlingsplan för att utveckla möjligheten till fysisk aktivitet inom ramen för en äldrevänlig stad.

Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö

Stockholms stad ska gå före i klimatarbetet och vara ledare i den globala omställningen som världen står inför. Staden har tagit fram klimatbudget som visar hur stora utsläpp Stockholm och framförallt vad planeten tål. Kol för uppvärmning har fasats ut under 2020 och eldning med fossil olja ska ha upphört till senast 2025. Staden ska även motverka klimatförändringarna genom koldioxidlagring samt biokolsanläggningar. Målet är att Stockholm är en klimatpositiv stad senast 2040.

Stadsledningskontoret bedömer att verksamhetsområdesmålet årsmål kommer att uppnås helt under 2021. Bedömningen grundas på att för 19 av 22 indikatorer uppnår nämndernas aggregerade årsmål kommunfullmäktiges mål helt. Av 31 nämnder har 29 beskrivit hur de ska arbeta med målet alternativt utvecklat egna nämndmål, indikatorer och aktiviteter som stödjer uppfyllelsen av verksamhetsområdesmålet. Av 16 styrelser har 13 beskrivit hur de ska arbeta med målet alternativt utvecklat egna bolagsmål, indikatorer och aktiviteter som stödjer uppfyllelsen av verksamhetsområdesmålet.

Stadsledningskontoret konstaterar att det aggregerade årsmålet för indikatorn *Relativ energieffektivisering i stadens verksamheter* uppnås delvis. Det aggregerade årsmålet uppgår till 2,93 procent vilket understiger det samlade årsmålet om 3 procent. Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen anmodar Stockholms Stadshus AB att uppmana Familjebostäder AB att höja sin ambitionsnivå och

i samband med tertialrapport 1 återkomma med reviderade årsmål för indikatorn samt ta fram aktiviteter som stödjer detta.

För de indikatorer som är nya, ska fastställas eller förändras för 2021 redovisas årsmål i bilaga 3.

Nämndernas aggregerade årsmål för en av två obligatoriska nämndindikatorer bedöms ligga i linje med kommunfullmäktiges ambition. Målnivån för *Andel LCA-beräknade nybyggnadsprojekt* uppgår till 50-100 procent för nämnder och bolagsstyrelser vilket bedöms ligga i linje med kommunfullmäktiges ambition.

Klimathandlingsplan 2020-2023För ett fossilfritt och klimatpositivt Stockholm 2040 fastställdes av kommunfullmäktige den 25 maj 2020 och indikatorn för beting enligt denna plan benämns *Minskning ton CO2e till år 2023.* Den aggregerade målnivån för indikatorn *Minskning av CO2e till år 2023* uppgår till 434 848 ton och är därmed inte i paritet med kommunfullmäktiges ambitionsnivå på 454 000 ton minskning av CO2e till år 2023.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen anmodar Stockholms Stadshus AB att uppmana Stockholmshem AB att rapportera årsmål samt att uppmana SVOA, AB Svenska Bostäder och AB Familjebostäder att höja sina mål i paritet av vad som framgår av *Klimathandlingsplan 2020-2023*. Vidare uppmanas exploateringsnämnden och idrottsnämnden att ta fram aktiviteter som stödjer klimathandlingsplanen och återkomma med dessa i samband med tertialrapport 1.

Stadsledningskontoret konstaterar att SBR har en viktig roll i stadens ansträngningar att uppnå verksamhetsområdesmålet, men att bolagsstyrelsen inte har angett på vilket sätt man avser att bidra. Stockholms Stadshus AB anmodas att uppmana SBR att senast i tertialrapport 1 anger på vilket sätt bolaget bidrar till att verksamhetsområdesmålet uppfylls.

Kungsholmens stadsdelsnämnd har inte angett årsmål för *Andel inköpta ekologiska måltider och livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta måltider och livsmedel.* Kungsholmens stadsdelsnämnd uppmanas att i samband med tertialrapport 1 återkomma med årsmål för indikatorn i enighet med kommunfullmäktiges ambitionsnivå samt om nödvändigt ta fram aktiviteter som stödjer detta.

Nämnder och bolagsstyrelser ska, i tillägg till ordinarie planering, även märka upp mål, indikatorer och aktiviteter och koppla dessa mot miljöprogrammets etappmål. Ett flertal nämnder och bolagsstyrelser har dock inte säkerställt att denna märkning är gjord. Samtliga nämnder och bolagsstyrelser uppmanas respektive anmodas därför att säkerställa uppmärkning av aktiviteter, indikatorer och mål för miljöprogrammet.

De risker nämnderna rapporterat i väsentlighet och riskanalysen bedöms ej vara av stadsövergripande karaktär eller allvarligt påverka måluppfyllelsen. Stadsledningskontoret konstaterar dock att utifrån antagandet att ett flertal nämnder och bolagsstyrelser fortsatt har stor påverkan från covid-19 under 2021, kan ett flertal indikatorer visa på minskad resursanvändning på grund av minskad verksamhet istället för effektiviseringar. Exempelvis kan energiförbrukningen minska till följd av att lokaler inte används utan att några energieffektiviserade åtgärder är vidtagna.

Arbetet under 2021 utgår från de utsläppsbeting som delats ut i stadens klimatbudget. Åtgärdsplan för vägtrafikens minskade koldioxidutsläpp ska färdigställas och implementeras. Arbete görs med elektrifiering av vägtransporter genom publik laddinfrastruktur i samverkan med näringslivet. Den regionala samverkan på klimatområdet ska stärkas, exempelvis genom en regional masshanteringsplan. Exploateringsnämnden ska pröva en upphandlingsmodell för fossilfria byggarbetsplatser i något exploateringsområde. Inom värmeområdet fortsätter SVOA arbetet med sorteringsanläggning för plast och matavfall vilket minskar utsläppen från fjärrvärmen och ökar biogasproduktionen.

Stadens egna och upphandlade verksamheter ska vara fossilfria till 2030. En viktig del i detta är effektiv energianvändning. Genomförda energideklarationer visar på möjliga satsningar på mer energieffektiva byggnader. Det är främst vid ny- och ombyggnad som större satsningar kan göras, exempelvis genom digitalisering och driftoptimering. Satsningen på värmeåtervinning och solceller vid stadens idrottsanläggningar ökar takten. Kvarvarande oljepannor fortsätter att fasas ut, exempelvis inom kyrkogårdsnämndens verksamhet. Exploateringsnämnden ska i samarbete med trafiknämnden utveckla och tillämpa skärpta klimatkrav i upphandling av transporter och entreprenader. Servicenämnden ska tillsammans med kommunstyrelsen och miljö- och hälsoskyddsnämnden utveckla system för klimat- och miljökrav på inköpta livsmedel.

Klimatanpassningsarbetet ska drivas framåt och staden ska stärka sin förmåga att hantera effekterna av skyfall och värmeböljor. En handlingsplan för klimatanpassning är under framtagande och denna ska implementeras under 2021.

Fastighetsnämnden kommer att fortsätta med att åtgärda skyddsvårdsprioriterade byggnader mot översvämningar till följd av skyfall eller förhöjda vattennivåer. AB Svenska Bostäder har som särskilt fokusområde att förebygga övertemperaturer i lägenheter i samband med ny- och ombyggnation. Stadsbyggnadsnämnden ska i tidiga planeringsskeden och i detaljplaneringen bevaka och integrera behovet av åtgärder för hantering av dagvatten, skyfall och andra insatser för klimatanpassning av den fysiska miljön.

Trafiknämnden fortsätter att driva stadens skyfallsarbete genom funktionen för skyfallshantering. Nämnden har tagit fram en åtgärdsplan för ett pilotområde som är sårbart för skyfall och under 2021 drivs arbetet med prioriterade åtgärder inom detta område vidare. De investeringar som kontoret gör i parker och grönområden kan även inrymma skyfallsåtgärder med fokus på mångfunktionella lösningar, exempelvis åtgärder som både gynnar den biologiska mångfalden och samtidigt kan omhänderta stora volymer vatten. I det fortsatta arbetet ska kontoret även ta fram underlag för att kunna göra avvägningar utifrån ekonomiska konsekvenser av skyfall.

Utbildningsnämnden kommer bland annat att vid skolbyggnadsprojekt att prioritera en ökad andel grönyta på skolgårdar, liksom solavskärmning och ett gott inomhusklimat i nya skollokaler.

Flera stadsdelsnämnder planerar att renovera eller nyanlägga växtbäddar med biokol i syfte att uppnå en multifunktionalitet i form av mer välmående planteringar och träd med förmåga att lokalt ta om hand dagvatten. Kungsholmens stadsdelsnämnd kommer att färdigställa klimatanpassningsarbetet i Rålambshovsparken och Östermalms stadsdelsnämnd avser att genomföra klimatanpassningsåtgärder i Humlegården.

Arbetet med cirkulär ekonomi styrs huvudsakligen av Avfallsplan och Miljöprogrammets mål om ett Resurssmart Stockholm. Under 2021 planeras framtagande av två handlingsplaner för att ytterligare precisera arbetssätten; cirkulärt byggande och minskad plastanvändning.

Utöver den befintliga återbruksverksamheten har SVOA planerat att fortsätta med pop-up återbruk och att öppna, utveckla och utvärdera Återbruket i Skärholmen.

För att minska matsvinnet och styra mot mer insamling av matavfall planeras en rad olika insatser hos nämnder och bolagsstyrelser under 2021. SVOA arbetar med en rad olika insatser för att öka insamlingen av matavfall och kommer även genomföra kommunikationsaktiviteter avseende införande av matavfallsobligatoriet.

Miljö-och hälsoskyddsnämnden samordnar arbetet utifrån *Handlingsplan för biologiskt mångfald* och kommer under 2021 att fortsätta implementeringen av handlingsplanen.

Trafiknämnden ska, i samarbete med stadsdelsnämnderna, börja planera för ytterligare fyra års investeringar i grönstruktur mellan 2022-2025, där fokus kommer att ligga på att stärka den biologiska mångfalden, utpekade satsningar i de lokala åtgärdsprogrammen samt mångfunktionella lösningar. Stadsdelsnämnderna fortsätter under året sitt arbete med att skötsel och åtgärder för att gynna biologiskt mångfald exempelvis genom att anlägga insektshotell, ekskogar och plantering av annan växtlighet.

Arbetet med att uppfylla kravet att senast år 2027 nå god vattenstatus för stadens vattenförekomster drivs vidare i enlighet med *Handlingsplan för god vattenstatus*. I linje med detta pågår arbetet med att ta fram lokala åtgärdsprogram för de olika vattenförekomsterna och under året kommer ett antal lokala åtgärdsprogram färdigställas för politisk behandling. SVOA har en viktig roll i genomförandet med att bidra med expertis inom sjörestaurering, speciellt övergödning. Bolaget kommer även att ta fram en pilotversion av en ny generation avloppsmodeller för att till årsskiftet kunna beräkna spillvatteninnehållet i bräddflöden. För sjön Magelungen fastställdes ett lokalt åtgärdsprogram under 2020 och åtgärder har påbörjats under 2021 kommer exempelvis Farsta stadsdelsnämnd att genomföra åtgärder som anges i detta. Trafiknämnden kommer därtill att utreda om, hur och var stadens dagvatten behöver och kan renas från mikroplast i enlighet med handlingsplanen för minskad spridning av mikroplast.

Under 2021 planerar miljö och hälsoskyddsnämnden och trafiknämnden att utvärdera införande av miljözon för lätta fordon på Hornsgatan och visualisering av halter i realtid. Utöver det fortsätter även ett aktivt samarbete för att minska partikelemissioner och halterna av kvävedioxid. Dessutom kommer en ny bullerkartläggning

av Stockholms stad enligt bullerdirektiv och förordning om omgivningsbuller att genomföras. Arbetet med att hitta innovativa lösningar för bullerskydd fortsätter framförallt med fokus på gröna bullerskydd.

Stockholms stads kemikalieplan 2020-2023 beskriver hur staden ska bedriva ett strukturerat arbete med att undvika farliga kemikalier i alla stadens verksamheter och på så vis uppnå målen i miljöprogrammet.

Under 2020 har miljö och hälsoskyddsnämnden tagit fram en ny version av *Vägledning för kemikaliesmart förskola* och under 2021 kommer stadsdelsnämnderna arbeta för att genomföra åtgärder för att säkerställa minskade kemikalier i förskolan. Exempelvis genom att byta utlekmadrasser, leksaker och husgeråd ut mot bättre alternativ.

Handlingsplanen för minskad spridning av mikroplast som antogs 2020 håller på att implementeras. Miljö och hälsoskyddsnämnden kommer att genomföra en utredning av nedskräpning från byggarbetsplatser och hur frågan kan hanteras i tillsynen, arbete för att minska nedskräpning på evenemang i staden, fortsatt uppföljning av upphandlade sortiment avseende innehåll av mikroplaster samt utredning gällande plastgranuler i storköksdiskmaskiner.

En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

Stockholm ska vara en ekonomiskt hållbar storstad för framtiden. Staden ska ha en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser och skattemedlen ska användas effektivt till största nytta för stockholmarna. Staden ska arbeta kontinuerligt för att utvecklas som attraktiv arbetsgivare och ha ett gemensamt förhållningssätt i arbetsgivar- och utvecklingsfrågor. Användningen av digitalisering och ny teknik skapar förutsättningar för innovation och ökad tillväxt i Stockholm. Digitala arbetssätt ska vara ett sätt att öka effektiviteten inom verksamheterna och på det sättet bidra till att klara kompetensförsörjningen och välfärdens kvalitet.

Stadsledningskontoret bedömer att verksamhetsplanerna för 2021 sammantaget innebär att inriktningsmålet kommer att uppfyllas helt under förutsättning att nämnderna och bolagsstyrelserna åtgärdar kommunstyrelsens uppmaningar/anmodanden. Bedömningen baseras på att samtliga underliggande två årsmål för verksamhetsområdet bedöms uppfyllas helt.

Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser

Stockholm utgör Sveriges ekonomiska motor och har i grunden en robust ekonomi. I en tid när Stockholm växer i en historisk omfattning, och med utmaningar kopplade till pågående pandemi, måste staden förena höga ambitioner för välfärden med omfattande investeringar och en stabil och långsiktigt hållbar ekonomi. Därför ska staden alltid sträva efter att bli mer effektiv och att tillhandahålla offentliga tjänster till lägre kostnad och ökad kvalitet.

Stadsledningskontoret bedömer att verksamhetsområdesmålets årsmål kommer att uppnås helt under 2021. Bedömningen grundas på att för samtliga av kommunfullmäktiges tre indikatorer uppnår nämndernas aggregerade årsmål kommunfullmäktiges mål helt. Samtliga nämnder har angett på vilket sätt de bidrar till att verksamhetsområdesmålet uppfylls varav majoriteten även tagit fram nämndmål, indikatorer och aktiviteter som bidrar till måluppfyllelse. Även samtliga bolagsstyrelser har angett på vilket sätt de bidrar till att verksamhetsområdesmålet uppfylls.

Nämnderna har fortsatt rapporterat pandemin som en väsentlig risk för att årsmålet för verksamhetsområdet inte ska uppnås. Det är nämnder som i hög grad är beroende av intäkter från verksamheter som i och med pandemin tvingas vara stängda, det finns risk för minskad betalningsförmåga bland stadens hyresgäster samt utmaningar att i beräkna antalet insatser som behövs inom verksamhetsområden som exempelvis äldreomsorgen.

Då de generella stadsbidragen börjar trappas av under 2022 är det viktigt att nämnderna inte tar på sig för stora kostnader som gör att det på sikt blir svårt att behålla en budget i balans.

Stadens stora investeringsvolym medför ett ökat ansvar för både nämnder och bolagsstyrelser att arbeta med fokus på styrning, effektivitet, kostnadsmedvetenhet och prioriteringar i de stora projekten samt kontinuerligt göra en översyn av befintliga bestånd för att identifiera strategiskt lämpliga objekt att avyttra.

De aktiviteter som nämnderna och bolagsstyrelserna beskriver i sina verksamhetsplaner svarar väl upp till kommunfullmäktiges ambitioner om en budget i balans. Några stadsdelsnämnder beskriver att insatser kommer krävas inom ett antal verksamhetsområden för att nå en budget i balans. Fastighetsnämnden har högsta prioritet på att

hålla sig till de givna budgetramarna för såväl drift- som investeringsbudget. Arbetet med att säkra en tillräcklig kostnadskontroll pågår på olika sätt inom nämnden.

För att möta de krav som morgondagens skattebetalare ställer ska stadens verksamheter använda resurserna effektivt, till största nytta för stockholmarna. Det ska vara en självklarhet att givna budgetramar hålls. Budgethållning är en förutsättning för att de medel som kommunfullmäktige anslagit verkligen används för avsett ändamål och inte för att täcka underskott inom verksamheterna.

Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna

Stadens förvaltning ska vara effektiv och organisationen ska anpassas för att kostnadseffektivt och med hög kvalitet leverera vad stockholmarna har rätt att förvänta sig. Staden ska vara ett föredöme som offentlig arbetsgivare och ha ett gemensamt förhållningssätt i arbetsgivar- och utvecklingsfrågor samt utarbeta och genomföra insatser för att säkra chefs- och kompetensförsörjningen. Viktigast för pålitliga och kvalitativa välfärdstjänster är de som utför arbetsinsatsen. Ett målmedvetet arbete för att ta tillvara digitaliseringens möjligheter, kontinuerlig kompetensutveckling av välfärdens medarbetare och effektivare lokalanvändning ska säkerställa att skattebetalarnas pengar används på bästa sätt. Stadens upphandlings- och inköpsverksamhet ska främja valfrihet, kostnadseffektivitet, miljö, klimat och social hållbarhet.

Stadsledningskontoret bedömer att verksamhetsområdesmålets årsmål kommer att uppnås helt under 2021. Bedömningen grundas på att för samtliga av kommunfullmäktiges fyra indikatorer uppnår nämndernas och bolagsstyrelsernas aggregerade årsmål kommunfullmäktiges mål helt. Samtliga 31 nämnder har angett på vilket sätt de bidrar till att verksamhetsområdesmålet uppfylls varav majoriteten även tagit fram nämndmål, indikatorer och aktiviteter som bidrar till måluppfyllelse. Samtliga 16 bolagsstyrelser har angett på vilket sätt de bidrar till att verksamhetsområdesmålet uppfylls.

Stadsledningskontoret konstaterar dock att ett antal nämnders och bolagsstyrelsers mål inte indikerar en bibehållen eller ökad ambition jämfört med 2020-års utfall avseende indikatorerna *Aktivt medskapandeindex* respektive *Index bra arbetsgivare*.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden, som har lägre ambitionsnivå jämfört med 2020-års utfall avseende indikatorn *Index bra arbetsgivare,* uppmanas att höja årsmålet för indikatorn när så är möjligt alternativt beskriva varför det inte är möjligt.

Stockholms Stadshus AB anmodas att uppmana Skolfastigheter i Stockholm AB, Stockholm Vatten och Avfall AB, Stockholms Hamn AB, Stockholms Stads Parkering AB och Stokab, som har lägre ambitionsnivå jämfört med 2020-års utfall avseende indikatorn *Index bra arbetsgivare,* att höja årsmålet för indikatorn när så är möjligt alternativt beskriva varför det inte är möjligt.
Stockholms Stadshus AB anmodas att uppmana Skolfastigheter i Stockholm AB, Stockholms stads parkering AB och Stokab , som har lägre ambitionsnivå jämfört med 2020-års utfall avseende indikatorn *Aktivt medskapandeindex,* att höja årsmålet för indikatorn när så är möjligt alternativt beskriva varför det inte är möjligt.

Covid-19-pandemin har inverkan på sjukfrånvaron och arbetsmiljön och kan beroende av den fortsatta utvecklingen påverka måluppfyllelsen. Den samlade bedömningen är dock att dessa risker inte bör påverka måluppfyllelsen allvarligt då det arbete nämnderna beskriver i sina verksamhetsplaner ser ut att väl förebygga och minska dessa risker.

För staden som arbetsgivare är arbetsmiljöfrågor och kompetensutveckling i fokus. Nämnderna beskriver hur de arbetar för att förebygga arbetsrelaterad ohälsa och säkerställa god kunskap om det systematiska arbetsmiljöarbetet. Insatser för att främja medarbetares delaktighet planeras hos både nämnder och bolagsstyrelser i syfte att skapa goda förutsättningar för engagemang, nytänkande och innovation.

Alla nämnder har upprättat kompetensförsörjningsplaner på tre års sikt för att säkerställa kompetensförsörjningen av verksamhetskritisk kompetens. Berörda nämnder fortsätter att driva arbetet enligt handlingsplanen för förbättrad arbetssituation för socialsekreterare och biståndshandläggare samt handlingsplanen för förbättrad arbetssituation för förskollärare och barnskötare.

Verksamheterna visar tydliga ambitioner att utveckla ett ledarskap i förändring. Nämnder och bolagsstyrelser beskriver sitt arbete för att stärka chefers förmåga att leda i osäkerhet och komplexitet och skapa goda förutsättningar för ett aktivt och närvarande ledarskap.

Medarbetares och chefers förmåga att ställa om och pröva nya arbetssätt beskrivs ha påskyndat digitalisering samt ha bidragit till att skapa en lärande kultur. En kultur som stadens verksamheter fortsätter att utveckla under året. Några nämnder utser särskilda ansvariga eller skapar arbetsgrupper för att driva innovationsfrågor.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd förstärker sitt innovationsprogram till att omfatta fler medarbetare, vilka får kompetensutveckling inom till exempel innovationsteori, tjänstedesign och projektledarskap. Deltagarna förväntas aktivt kunna stötta i arbetet med innovativ omställning.
AB Familjebostäder arbetar utifrån sin strategi digitalt först för att utveckla digitala arbetssätt intern och externt. Bland annat fortsätter de satsningen på smarta, elektroniska, lås både för att förenkla vardagen för hyresgäster och för att effektivisera förvaltningen genom färre transporter.

Nämnderna arbetar aktivt med att utveckla inköpsarbetet i linje med stadens nya program för inköp. Flera verksamheter kommer aktivt att delta i uppbyggnaden av den kategoribaserade inköpsorganisationen och fortsätta utveckla arbetssätt och rutiner med stöd av stadens nya digitala verktyg för inköpsanalys, upphandling och avtalsförvaltning. Sammantaget bidrar nämndernas arbete till att effektivisera och förstärka stadens gemensamma inköpsorganisation.

Idrottsnämnden ska genom samverkan och dialog med leverantörer och branschorganisationer genomföra upphandlingar med bättre kvalitet och som ger större möjlighet till fler anbud från små företag.

För arbetsmarknadsnämnden kommer innovativa lösningar i utökad utsträckning drivas genom upphandlingar. De goda erfarenheterna från innovationsupphandlingen inom Komvux ligger till grund för arbetet, som också möjliggör närmare samarbete med näringsliv och civilsamhälle.

Utbildningsnämnden kommer använda sig av stadens digitala verktyg kopplade till inköpsprocessen för en effektiv hantering. Inköpsanalyser med stöd av stadens verktyg för inköpsanalys kommer genomföras i syfte att identifiera avtalsområden där ramavtal saknas, avvikelser i avtalstrohet mot befintliga ramavtal, samt nivån av systemutnyttjande avseende inköpssystemet i Agresso. Nämndens upphandlingar ska konkurrensutsättas och genomföras i stadens nya upphandlingsverktyg Kommers.

Investeringar

Investeringsbudgeten för stadens nämnder uppgår till 6 296,0 mnkr för 2021, vilket är en minskning med 544,2 mnkr jämfört med 2020. Den största förändringen avser ramen för fastighetsnämndens investeringsverksamhet. Fastighetsnämndens ram är 344,5 mnkr lägre jämfört med föregående år.

Exploateringsnämnden

Exploateringsnämndens investeringsbudget uppgår till netto 2 800,0 mnkr och avser främst investeringar för att möjliggöra bostadsbebyggelse. Med stadens satsning på ökat bostadsbyggande väntas investeringsvolymerna vara fortsatt höga.

Nämnden beräknar att investeringsutgifterna uppgår till 4 000,0 mnkr och att investeringsinkomsterna uppgår till 800 mnkr. Exploateringsnämnden ansöker därför om budgetjustering om 250 mnkr ökade utgifter och inkomster jämfört med budget. Då detta är en förändring som kräver beslut i kommunfullmäktige kommer denna ansökan att hanteras i årsredovisningen för 2020. Exploateringsinkomsterna, de bokförda värdena av försäljningar i samband med exploatering, bedöms uppgå till 400 mnkr i enlighet med budget.

Utgifterna har ökat under de senaste åren i takt med att antalet projekt i genomförandeskede har ökat. Exploateringsnämndens verksamhetsplan innehåller projekt omfattande cirka 168 400 bostäder. Av dessa har projekt omfattande 49 600 bostäder genomförandebeslut. Projekt omfattande 118 800 bostäder är i planeringsskede och har inriktnings- eller utredningsbeslut. De stora stadsutvecklingsprojekten Slussen, Norra Djurgårdsstaden, Årstafältet och Hagastaden står för cirka hälften av nämndens planerade utgifter under 2021.

Fastighetsnämnden

Fastighetsnämndens investeringsbudget uppgår till 1 466,5 mnkr, som fördelas på långsiktiga och utökade planer för såväl idrottsfastigheter som nämndens övriga fastighetsbestånd.

Den långsiktiga budgeten för idrottsfastigheter (370,0 mnkr) planerar nämnden att använda bland annat inom följande större projekt: ombyggnad av Högdalens- sim och idrottshall, teknisk upprustning av Nytorpsbadet, ny personalbyggnad samt omklädningsrum på Mälarhöjdens IP, uppförande av konstgräsplaner på bland annat Kvickentorps BP samt upprustning inom i Skärholmens sim- och idrottshall. Prioritering har skett i samråd med idrottsnämnden.

Nämnden konstaterar att investeringsbehoven är betydligt större än vad nuvarande budget beviljar samt att det finns risker att utbyggnaden av nya anläggningar inte sker i samma takt som behovet med ett växande Stockholm medför.

Inom den utökade planen för idrottsfastigheter (190,5 mnkr) har nämnden tilldelats 36,0 mnkr för simhallsrenoveringar. Dessa medel planerar nämnden att använda för utredningar av teknisk upprustning i Eriksdalsbadet, Vällingby sim- och idrottshall, Husbybadet samt ny sim- och idrottshall på Skarpnäcksfältet. För ersättningsprojekt har nämnden tilldelats 77,0 mnkr. Dessa medel planerar nämnden att använda för projekt till följd av stadsutvecklingen av Stadshagens IP, Kristinebergs IP, flytten av rugbyplaner från Årstafältet till Gubbängens sportfält samt ny servicebyggnad till Södra Ängby BP. Övriga medel har specificerats av kommunfullmäktige.

Huvuddelen av den långsiktiga budgeten för övriga fastigheter (360,0 mnkr) planerar nämnden att använda för slutförandet av om- och tillbyggnad på Liljevalchs konsthall, upprustning av Stadshuset, upprustning av Farsta och Kungsholmens brandstationer teknisk upprustning av fastigheten Pilträdet 11 samt verksamhetsanpassning i Lilla Katrineberg. Resterande medel fördelas på ett antal reinvesteringar i fastighetsbeståndet.

Inom den utökade planen för övriga fastigheter (546,0 mnkr) har nämnden tilldelats 100,0 mnkr för förvärv av bostadsrätter. Dessa medel planerar nämnden att använda för förvärv av två förskolor (Jackproppen och Archimedes) samt förvärv av servicelägenheter i Hökarängen. Övriga medel har specificerats av kommunfullmäktige.

Kyrkogårdsnämnden

Kyrkogårdsnämndens investeringsbudget för 2021 uppgår netto till 132 mnkr, och avser främst anläggandet av Järva begravningsplats där 80 mkr avsätts. För arbetslokalen på norra begravningsplatsen som skadades efter brand avsätts 20 mkr och för projektering av ett kapell på Strandkyrkogården 2 mnkr. Övriga investeringsmedel fördelas av nämnden till andra angelägna investeringar.

Trafiknämnden

Trafiknämndens investeringsbudget uppgår till netto 1 011,0 mnkr. För att genomföra sitt långsiktiga uppdrag har nämnden tilldelats 940,0 mnkr. Inom denna ska investeringar i cykelinfrastruktur och förbättrad framkomlighet för gång- och kollektivtrafik, som uppgår

till 400,0 mnkr, inrymmas. Härutöver har nämnden tilldelats en utökad budget om 71,0 mnkr för investeringar i grönstruktur, trygghet i gång- och cykeltunnlar och trafikhinder mot terror.

Nämnden planerar att genomföra cykelinvesteringar för cirka 265 mnkr. Åtgärderna avser främst utbyggnad av cykelpendlingsnätet. Bland de större projekten finns upprustning av Vasagatan, breddning av gång- och cykelbana längs Ulvsundavägen mellan Kvarnbacksvägen och Flygplatsinfarten, ny gång och cykelbana på Bromstensvägen, ny cykelbana längs Spånga stationsväg och Bromstensvägen förbi Spånga Station, ny dubbelriktad cykelbana längs Sandåkravägen, gång- och cykeltunnel under Fruängsbanan samt ny dubbelriktad cykelbana längs östra sidan av Engelbrektsgatan.

Nämnden planerar att genomföra framkomlighetsåtgärder för cirka 119 mnkr vilket är 21 mnkr mindre än vad kommunfullmäktige har angett. Det beror på omprioriteringar av nämndens totala budget Bland de större projekten kan nämnas gång- och cykeltunnel mellan Annedal och Solvalla, breddning av gångbana vid Drottninggatan, mindre gatuåtgärder vid Gullmarsplan, genomgående gångbanor på Surbrunnsgatan samt framkomlighetsåtgärder på Rosenlundsgatans korsningar.

I syfte att bevara funktionen i den befintliga infrastrukturen bedrivs särskilda reinvesteringsprogram inom områdena belysning, trafiksignaler, gatuytor, mindre konstruktionsbyggnader, träd och industriområden. Utgifterna för dessa program planeras uppgå till cirka 295 mnkr. Utöver programmen är det flera av investeringsprojekten som utgör reinvesteringar.

Inom ramen för arbetet med införande av nya hastighetsplaner planerar nämnden att genomföra åtgärder i enlighet med trafiksäkerhetsprogrammets målsättningar för cirka 45 mnkr.

För perioden 2017-2022 har kommunfullmäktige avsatt 300,0 mnkr för en satsning på att stärka stadens gröna kvaliteter och utveckla det offentliga rummet i ytterstaden. Trafiknämnden genomför investeringarna i nära samarbete med stadsdelsnämnderna och miljö- och hälsoskyddsnämnden. De 50,0 mnkr som nämnden har tilldelats för 2021 planerar nämnden att använda bland annat för färdigställande av Vårbergstoppen, Norra Rinkebygången och Norra Stadsparken samt Grönt kulturstråk Husby C – Husby gård.

Stadsdelsnämndernas investeringar

Nämndernas arbete med park- och reinvesteringar hanteras inom ramen för den etablerade processen mellan trafiknämnden och stadsdelsnämnderna. Trafikkontoret har i denna process ansvar för att göra en genomarbetad och rättvis fördelning över hela staden. Ambitionen är en likvärdig fördelning över tid, och där stadsdelsnämndernas parkplaner är en viktig komponent. Stadsdelsnämndernas totala investeringsbudget för 2021 ökar med 5,0 mnkr jämfört med föregående år. Samtliga medel fördelades i kommunfullmäktiges budget för 2021 och i samband med tertialrapporteringarna redovisar stadsdelsnämnderna utfall och avvikelser från plan.

Stockholms Stadshus AB

Soliditeten beräknas vid utgången av året uppgå till cirka 38 procent för koncernen. Detta är något lägre än tidigare och en följd av att koncernens investeringsnivå under senare år ökat successivt. Koncernens investeringsbudget beräknas uppgå till cirka 13 mdkr. Investeringsbudgeten är något lägre än tidigare år, vilket följer av att ökningen av bolagens finansiella skulder behöver begränsas. Till följd av tidsförskjutningar i planprocesser, överklaganden mm, har investeringsutfallet under de senaste åren inte nått upp till budgeterad nivå. Det är av yttersta vikt att bolagen fortsätter sin prioritering av investeringsprojekt så att risken för olönsamma projekt minimeras.

Bostadsbolagens investeringar omfattar 5,2 mdkr av koncernens totala investeringsvolym för år 2021. Av de planerade investeringarna avser 3,5 mdkr investeringar i nyproduktion av bostäder, vilket följer kommunfullmäktiges mål för koncernens allmännyttiga bostadsbolag om 600 nya bostäder. Nyproduktionen av bostäder är ett viktigt mål men det är också långsiktigt viktigt att genomföra nödvändiga ersättningsinvesteringar i bostadsbolagens och fastighetsbolagens bestånd. God framförhållning och adekvata underhållsplaner innebär minskade kostnader för akuta reparationer och medför förutom välskötta fastigheter också långsiktigt bättre ekonomiska förutsättningar.

SVOA:s projekt ”Stockholms Framtida Avloppsrening” (SFA) är det enskilt största projektet i koncernens projektportfölj. I enlighet med beslut av kommunfullmäktige bedöms projektets kostnader totalt uppgå till 9,2 mdkr, varav drygt 1,3 mdkr under 2021. Projektet kommer pågå till år 2026. SVOA har också stora investeringar, både i samband med exploatering av nya stadsutvecklingsområden men också för ersättningsinvesteringar i befintligt ledningsnät. Bolagets investeringsnivå budgeteras för 2021 till drygt 4 mdkr.

SISAB budgeterar en investeringsnivå om 1,8 mdkr. Den höga investeringsnivån följer av stadens utveckling med nyproduktion och ombyggnad av skolor och förskolor. Budgeterad nivå är dock något lägre nivå än utfallet under de senaste åren. Orsaken till detta är bland annat förseningar och förskjutningar i projekt och bolagets investeringsnivå beräknas åter successivt öka från och med år 2022.

Med nuvarande höga investeringsnivå inom koncernens bolag krävs fortsatt stort fokus på styrning och kostnadsmedvetenhet i investeringsprojekten. Det är nödvändigt för den finansiella stabiliteten att projekten kan genomföras med hög grad av egen finansiering, bland annat för att på så sätt minska risken för förändrade räntenivåer. Som ett komplement för att minska den finansiella risken och koncernens skuldsättning har flera fastighetsägande bolag ett uppdrag om att avyttra ej strategiska fastigheter.

Medfinansiering

För att kunna genomföra angelägna satsningar på väg- och spårtrafiken i Stockholm är staden medfinansiär i ett antal stora statliga och regionala infrastrukturprojekt. Under perioden 2021–2023 beräknas utbetalningarna till medfinansiering att uppgå till nära 4 mdkr. Utbetalningarna avser i huvudsak medfinansiering av bussterminalen vid Slussen, tvärbanans Kistagren och utbyggnad av tunnelbanan i enlighet med Stockholmsöverenskommelsen.

I beloppet ingår utbetalning av förskott till tunnelbaneutbyggnaden om totalt 1 mdkr. Förskotten ska återbetalas när staden har uppfyllt avtalat bostadsåtagande. I beloppet ingår även tidigareläggning av utbetalningar för kollektivtrafikobjekten i Sverigeförhandlingen; Tunnelbanan Älvsjö-Fridhemsplan, Roslagsbanan till City och Spårväg syd. En delbetalning av stadens bidrag till projekt Stockholms ström för förstärkning och förnyelse av elnätet i Stockholmsregionen förväntas också ske under perioden.

Region Stockholm har aviserat fördyringar i projektet för utbyggd tunnelbana i enlighet med Stockholmsöverenskommelsen. Regeringen har därför i november 2020 utsett en förhandlingsperson med uppdrag att omförhandla 2013 års Stockholmsförhandling, och även Sverigeförhandlingens Stockholmsdel. Förhandlingspersonen ska genomföra förhandlingar med region Stockholm och berörda kommuner med målsättningen att ingå överenskommelser om en hantering av kostnaderna, inklusive villkor för hur ytterligare eventuella kostnadsfördyringar ska hanteras. Förhandlingsresultatet ska redovisas senast den 15 april 2021 till Regeringskansliet (Infrastrukturdepartementet).

Försäljningar

Fastighetsnämnden ska ha en aktiv fastighetsförvaltning i enlighet med stadens fastighets- och lokalpolicy, vilket innebär en kontinuerlig översyn av lokalbeståndet. Nämnden kommer under året att intensifiera arbetet med att sälja fastigheter och renodla beståndet. Försäljningar av fastigheter som inte ligger i linje med nämndens egen verksamhet eller behövs inom det långsiktiga kommunala uppdraget ska avyttras, för att bidra till att uppnå en mer effektiv och ändamålsenlig förvaltning samt generera realisationsvinster till staden. Innan försäljning på en öppen marknad sker kommer nämnden att utreda huruvida aktuell fastighet eller byggnad bättre inryms inom någon av stadens bolags eller andra nämnders uppdrag.

Genom att inventera fastighetsbeståndet kommer potentiella försäljningsobjekt att identifieras. Planmässiga och fastighetsrättsliga förhållanden kommer att utredas i ett tidigt skede för att utröna om en försäljning är möjlig och i så fall med vilken tidshorisont. Även hyresrättsliga förhållanden kommer att genomlysas för att optimera försäljningsvärdet och underlätta försäljningsprocessen i stort.

Under 2021 planerar nämnden att avsluta ett antal större och mindre försäljningsprojekt. Den budgeterade köpeskillingen är totalt cirka 600 mnkr. Försäljningsomkostnaderna för dessa projekt väntas bli 10 mnkr under kommande år. Nivån på köpeskillingen är osäker och kan behöva justeras under året beroende på ytterligare intensifiering av försäljningsarbetet. Detta kan komma att påverka även försäljningsomkostnaderna.

Exploateringsnämnden bedömer att markförsäljningar i samband med exploatering kan komma att uppgå till cirka 1 500 mnkr år 2021. Det så kallade försäljningsuppdraget, som avser försäljningar av mark utanför kommungränsen och friköp av tomträttsmark, är satt till 200 mnkr.

Budgetjusteringar med mera

Kommunfullmäktige har i budget för 2021 reserverat medel till kommunstyrelsens förfogande för särskilda ändamål där förutsättningarna för fördelning inte var kända vid tidpunkten för budgetbeslutet. Dessa medel kan fördelas av kommunstyrelsen i samband med tertialrapporter eller i särskilda ärenden.

Central medelsreserv

Ur *Central medelsreserv: 2. Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov* i 2021 års budget har medgetts budgetjustering för ökade nettokostnader med 169,4 mnkr.

Ur *Central medelsreserv: 4. Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda investeringsutgifter* i 2021 års budget har medgetts budgetjustering för ökade utgifter inom investeringsbudgeten med 193,4 mnkr.

Stadsledningskontorets förslag till samtliga budgetjusteringar framgår av bilaga 2. Nedan specificeras vissa budgetjusteringar.

Medel för trygghetsskapande åtgärder

I kommunfullmäktiges budget för 2021 finns 100 mnkr avsatta för trygghetsskapande åtgärder i *Central medelsreserv: 4 Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda investeringsutgifter*. I verksamhetsplan 2021 har nämnderna ansökt om medel för att göra investeringar som bidrar till ökad trygghet. Totalt har 62 ansökningar inkommit till ett belopp om 107,6 mnkr. Beslut om tilldelning har fattats i ett särskilt ärende till kommunstyrelsens trygghetsutskott.

Medel för platssamverkan

I kommunfullmäktiges budget uttrycks att nämnder och bolagsstyrelser genom utvecklad platssamverkan ska förbättra och förstärka samverkan med polis, det lokala näringslivet, civilsamhället och andra relevanta aktörer i trygghets- och säkerhetsarbetet. Medel finns avsatta i *Central medelsreserv: 2. Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov* i kommunfullmäktiges budget 2021.

Idag bedrivs platssamverkan i olika former i flera utav stadens områden. För att vidareutveckla metoder och arbetssätt ytterligare föreslås elva stadsdelsnämnder få extra medel för arbetet med platssamverkan. Nämnderna föreslås tilldelas totalt 20 mnkr för att ytterligare formalisera och stärka samverkan för trygga och levande platser i samarbete med externa aktörer. Kommunstyrelsen kommer följa arbetet nära. I stadens intensifierade arbete med platssamverkan är det viktigt att även övriga berörda nämnder, trafiknämnden i synnerhet, deltar aktivt i samverkan.

Medel för förstärkt arbete i ytterstaden

I kommunfullmäktiges budget för 2021 har 20 mnkr avsatts i *Central medelsreserv: 2. Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov* för att ytterligare förstärka stadsdelsnämnderna i ytterstaden. Medlen fördelas till sju stadsdelsnämnder och kan användas brett till att förstärka lokalt prioriterade områden, insatser för att

motverka segregation och bidra till att staden inte ska ha några utsatta områden.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen beslutar att tilldela nämnderna 20 mnkr enligt bilaga 2.

Fortsatt stöd till Tech-Tensta

TechTensta är en fysisk mötesplats och en digital skaparverkstad med syftet att höja den digitala kompetensen bland unga i Järva. Verksamheten har sedan 2017 bedrivits i form av ett projekt finansierat genom stadens sociala investeringar samt medel från Vinnova. Verksamheten har varit ett populärt inslag och ett bra komplement till nämndens fritidsgårdsverksamhet och den har byggt vidare på en god samverkan med näringsliv och akademi genom koppling till Digital Demo Stockholm.

För att långsiktigt erbjuda programmet behöver samverkansformer och ansvar fortsatt ses över. Medel finns avsatta i *Central medelsreserv: 2. Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov* i kommunfullmäktiges budget för 2021- Stadsledningskontoret föreslår att Spånga-Tensta stadsdelsnämnd tilldelas 2,7 mnkr för att fortsatt bedriva verksamheten samt arbeta vidare med frågan om etablering av långsiktiga samverkansformer och implementering i ordinarie verksamhet.

Kulturplats i Snösätra

Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsnämnd ska leda arbetet med att etablera en kulturplats i Snösätra. Etableringen ska ske i dialog med aktörerna i området samt i samarbete med exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, kulturnämnden, trafiknämnden och stadsbyggnadsnämnden. Målet är att lyfta området till en lokal kulturplats med utgångspunkt i områdets unika karaktär. Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsnämnd föreslås en budgetjustering om 1,0 mnkr för att etablera en kulturplats i Snösätra. Finansiering sker genom *Central medelsreserv: 2 Till kommunstyrelsen förfogande för oförutsedda behov.*

Medel för introduktionsförskola

I kommunfullmäktiges budget för 2021 uttrycks att andelen inskrivna barn ska öka i områden där inskrivningsgraden är låg, med fokus på områden som är mindre socioekonomiskt gynnsamma. Det arbetet sker bland annat genom stadens introduktionsförskolor som bedriver verksamhet i syfte att ge fler barn chansen att gå i förskolan. Medel finns avsatta i *Central medelsreserv: 2. Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov* i kommunfullmäktiges

budget 2021. Medlen fördelas till åtta stadsdelsnämnder och kan användas för lokalkostnader, personalkostnader och verksamhetsrelaterade kostnader i introduktionsförskolorna.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen beslutar att tilldela nämnderna 13 mnkr enligt bilaga 2.

Aktivitetscenter seniorboenden

I enlighet med kommunfullmäktiges budget för 2021 fortsätter stadens satsning på seniorboende med aktivitetscenter för att tillgodose behov av icke biståndsbedömt boende för äldre som söker trygghet och gemenskap. För detta ändamål har 30 mnkr avsatts i *Central medelsreserv: 2. Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov* kommunfullmäktiges budget för 2021. Medlen fördelas ut till tio stadsdelsnämnder och bör huvudsakligen gå till att ordna aktiviteter och främja social gemenskap, motverka otrygghet samt bidra till fysisk aktivitet för de boende i seniorboendet och äldre i närområdet.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen beslutar att tilldela nämnderna 30 mnkr enligt bilaga 2.

Tryggt mottagande i hemmet

I enlighet med budget för 2021 fortsätter stadens satsning på arbetssättet Tryggt mottagande i hemmet. Målsättningen med insatsen är att skapa förutsättningar för en tryggare och mer hållbar hemgång till hemmet för den äldre. För detta ändamål har 12 mnkr avsatts i *Central medelsreserv: 2. Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov* i kommunfullmäktiges budget för 2021.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen beslutar att tilldela nämnderna 12 mnkr enligt bilaga 2.

Medel för naturreservat

Arbetet med inrättande av nya naturreservat och skötsel av befintliga fortsätter under 2021. I *Central medelsreserv 2: Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov* har 13 mnkr reserverats för direkta kostnader i samband med förbättring av skötsel av befintliga naturreservat. I *Central medelsreserv 4: Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda investeringsutgifter* har 4 mnkr reserverats för direkta kostnader i samband med investeringar i befintliga naturreservat.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen beslutar att tilldela nämnderna 13 mnkr för skötselåtgärder och 4 mnkr för investeringsåtgärder enligt bilaga 2.

Medel för biologisk mångfald

I kommunfullmäktiges budget för 2021 finns medel reserverat i *Central medelsreserv: 2. Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov* och i *Central medelsreserv: 4 Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda investeringsutgifter* för nämndernas genomförande av handlingsplanen för biologiskt mångfald.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen beslutar att tilldela nämnderna 5,0 mnkr för driftåtgärder och 2,2 mnkr för investeringsåtgärder enligt bilaga 2 för deras arbete med åtgärder för biologiskt mångfald.

Medel för klimatsamordnare

I kommunfullmäktiges budget för 2021 finns medel reserverat i *Central medelsreserv 2: Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov* för klimatsamordnare i stadsdelsnämnderna. Stadsdelsnämnderna tilldelas 9,0 mnkr för klimatsamordnare och medlen fördelas enligt bilaga 2.

Medel för Stockholm vid vattnet

I kommunfullmäktiges budget för 2021 finns medel om 10 mnkr avsatta i *Central medelsreserv: 4. Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda investeringsutgifter* som syftar till att öka vistelsevärden på platser vid vattnet, exempelvis bryggor, bastuflottar eller sittmöbler. Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen beslutar att tilldela nämnderna 3,7 mnkr enligt bilaga 2.

Medel för god vattenstatus

Kommunfullmäktige har 2015 beslutat om Stockholms stads handlingsplan för god vattenstatus. I kommunfullmäktiges budget för 2021 finns medel för vattenförbättrande åtgärder i *Central medelsreserv: 2. Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov* och i *Central medelsreserv: 4 Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda investeringsutgifter.* Syftet med programmet är att stadens sjöar och vattendrag ska nå en god vattenstatus till 2027.

I verksamhetsplan 2021 har nämnderna totalt ansökt om 10,6 mnkr. 10,3 mnkr ur *Central medelsreserv: 2. Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov* och 0,3 mnkr ur *Central medelsreserv: 4 Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda investeringsutgifter.* Samtliga ansökta medel föreslås tillstyrkas enligt bilaga 2 då åtgärderna bedöms ligga i linje med Stockholms stads handlingsplan för god vattenstatus och utkast till lokala åtgärdsprogram.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har ansökt om och föreslås tilldelas 4,6 mnkr, varav 1,5 mnkr för färdigställande av tretton lokala åtgärdsprogram (LÅP) inför politisk behandling, 2,0 mnkr för att i samverkan med SVOA genomföra vidare utredning av LÅP-åtgärder, 0,3 mnkr för att genomföra en uppföljande utredning av fällningen i Brunnsviken, Djurgårdsbrunnsviken och Sicklasjön och 0,8 mnkr för att ta fram lokala åtgärdsprogram för Strömmen och Lilla Värtan ur *Central medelsreserv: 2 Till kommunstyrelsen förfogande för oförutsedda behov*.

Trafiknämnden har ansökt om och föreslås tilldelas 5,0 mnkr ur *Central medelsreserv: 2 Till kommunstyrelsen förfogande för oförutsedda behov* i 2021 års budget i syfte att närmre utreda förutsättningar för de åtgärder som föreslås i de lokala åtgärdsprogrammen med avseende på genomförande och kostnadsnivå.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd har ansökt om 0,1 mnkr ur *Central medelsreserv: 2 Till kommunstyrelsen förfogande för oförutsedda behov* i 2021 års budget för vassklippning vid sjön Magelungen. Ansökan ligger i linje med de åtgärder som finns i det lokala åtgärdsprogrammet för Magelungen och föreslås tillstyrkas.

Farsta stadsdelsnämnd har ansökt om 0,6 mnkr ur *Central medelsreserv: 2 Till kommunstyrelsen förfogande för oförutsedda behov* i 2021 års budget och 0,3 mnkr ur *Central medelsreserv: 4 Till kommunstyrelsen förfogande för oförutsedda behov* i 2021 års budget. Ansökan från Farsta stadsdelsnämnd föreslås tillstyrkas.
Ansökan avser följande åtgärder som anges i det lokala åtgärdsprogrammet för Magelungen

- Vassröjning i anslutning till naturreservatet vid Fagersjö (0,1 mnkr, CM2)
- Utförandet av en ny skötselplan för Magelungen (0,5 mnkr CM2)
- Byte av bänkar med förzinkade delar (0,2 mnkr tkr CM4)
- Borttagning av kreosotimpregnerade delar på belysningsstolpar (0,1 mnkr tkr CM4)

Medel för en giftfri förskola

I kommunfullmäktiges budget 2021 finns medel reserverat i *Central medelsreserv: 2. Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov* och i *Central medelsreserv: 4 Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda investeringsutgifter* för nämndernas genomförande av vägledningen Kemikaliesmart förskola.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen beslutar att tilldela nämnderna 5,9 mnkr bilaga 2 för deras arbete med åtgärder för en giftfri förskola. Medel har fördelats enligt fördelningsnyckeln *antal barn i förskolan* vid tidpunkten mars 2020. De nämnder som ansökt om lägre belopp än fördelningsnyckeln beviljas belopp motsvarande ansökan.

Medel för klimatinvesteringar

I kommunfullmäktiges budget för 2021 finns medel för klimatförbättrande åtgärder *i Central medelsreserv 4. Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda investeringsutgifter* som stadens nämnder kan ansöka medel från.

Syftet med de avsatta medlen är att investeringsåtgärderna ska bidra till att minska de klimatpåverkande växthusgasutsläppen och minska sårbarheten orsakad av kommande klimatförändringar. Fokus är på projekt som ger största möjliga klimatnytta genom åtgärder och insatser som styr mot energieffektivisering, solenergi, hållbara transporter samt klimatanpassningsåtgärder. Åtgärderna ska avse investering eller reinvestering.

I sina verksamhetsplaner för 2021 ansöker nämnderna om investeringsmedel om sammanlagt 172 mnkr fördelat på 71 ansökningar. Av dessa föreslås 160 mnkr fördelat på 64 ansökningar tillstyrkas enligt bilaga 2.

Av de 64 ansökningar som föreslås beviljas, avser 43 ansökningar minskad klimatpåverkan, vilket motsvarar 67 procent av ansökningarna och 13 ansökningar avser ökad klimatanpassning vilket motsvarar 23 procent av ansökningarna. Två ansökningar bedöms både gynna en ökad klimatanpassning och en minskad klimatpåverkan och dessa ansökningar utgör 3 procent av förslag till beviljade ansökningar.

Stadsdelsnämnderna föreslås tillstyrkas medel om 31,6 mnkr för till exempel LED-belysning, eldrivna arbetsmaskiner, solceller, skräpkorgar med solcellskomprimering, växtbäddar med biokol, klimatanpassningsåtgärder, elcyklar, utbyten till energieffektiva vitvaror med mera.

Facknämnderna (fastighetsnämnden, exploateringsnämnden, socialnämnden, kyrkogårdsnämnden och trafiknämnden) föreslås tillstyrkas medel om 128,4 mnkr för bland annat klimatsmarta gatubelys-

ningsarmaturer, LED-belysning och värmeåtervinning i idrottsanläggningar, el-lastbil, dagvatten och skyfallsåtgärder i form av bland annat växtbäddar, samt solcellsinstallationer med energilagring.

Trafiknämnden avser att byta ut samtliga kvarvarande äldre kvicksilverarmaturer i gatubelysningen till moderna LED-ljuskällor. Dessutom kompletteras armaturerna med nattsänkning vilket ger ytterligare energibesparingar. Investeringen resulterar i sänkt energiförbrukning samtidigt som livslängden förlängs betydligt och mängden kvicksilver minskar. Nämnden söker även medel för ett antal växtbäddar med biokol i syfte att omhänderta och fördröja dagvatten vid kraftig nederbörd.

Fastighetsnämndens projekt riktade mot stadens sim- och idrottsanläggningar har stor potential till att minska energiförbrukningen samt öka produktionen av förnybar energi. Åtgärderna omfattar bland annat klimatsmart belysning genom utbyte till energieffektiv LED-belysning, värmeåtervinning och isolering, och solcellsanläggningar bland annat på Tekniska Nämndhusets tak. I Husbybadet ska solavskärmning med integrerade solceller installeras vilket både producerar förnybar energi och minskar kylbehovet och risken för höga rumstemperaturer.

Stadsdelsnämndernas ökande medvetenhet kring klimatrelaterade sårbarheter har resulterat i flertalet åtgärder för att hantera ökade mängder dagvatten i bland annat parker. Åtgärderna tillstyrks utifrån klimatanpassningseffekten men bidrar också till att öka den biologiska mångfalden, genom att nya träd och perenner ska planteras. Användningen av biokol i växtbäddarna innebär även att en kolsänka skapas och att marknaden för biokol stimuleras. Därutöver medför åtgärderna ökade vistelsevärden genom ökad attraktivitet som mötesplats för lek och rekreation. Flera av åtgärderna är sålunda multifunktionella.

Flera av verksamheterna ansöker om medel för investering i LED-belysning vilket ger en stor energibesparing och minskade driftskostnader. I flera av stadens idrottsanläggningar återvinns spillvärme till fjärrvärmenätet vilket minskar mängden köpt energi. Även nya vitvaror ger en stor besparing. Elcyklar och solcellsdrivna skräpkorgar minskar behovet av motoriserade transporter vilket minskar kostnaderna och förbättrar luftkvaliteten.

Flera nämnder har aviserat om behov av att ombudgetera medel i samband med verksamhetsberättelsen för 2020. Medel reserveras

därför för detta samt för ansökningar som kan komma att inkomma i tertialrapport 1.

De ansökningar som inte beviljas avslås för att nämnden inte inkommit med en komplett ansökan, klimatnyttan i projekten har varit liten eller att det inte funnits en tydlig koppling till klimatanpassning exempelvis avseende skyfallsproblematik. Åtgärder som bedömts ligga inom ordinarie verksamhetsansvar gällande omhändertagande av dagvatten har inte heller medgetts finansiering.

Medel för lokaländamål

Medel har reserverats för stimulansbidrag för utbyggnad av särskilda boenden för personer med fysisk och psykisk funktionsnedsättning.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd har justerat benämning på ett tidigare beslutat projekt till att gälla en ny gruppbostad enligt SoL på Kista Torg 5 i Kista. Omfattningen är 17 lägenheter med planerat färdigställande 2024. Nämnden söker samtidigt bidrag för projektet om totalt 0,7 mnkr, varav 0,1 mnkr för förprojektering och 0,6 mnkr för startkostnader. Ansökan är i enlighet med gällande anvisningar och tillstyrks. Nämnden får återkomma med begäran om budgetjustering i samband med att kostnader uppstår. En förutsättning för att beviljade bidrag ska kunna utbetalas är att medel för ändamålet avsätts i budget aktuellt år.

Avveckling och omstrukturering av lokaler

Nämnderna har begärt budgetjusteringar om 4,5 mnkr för ökade kostnader för avveckling och omstrukturering av lokaler med mera vilka stadsledningskontoret avstyrker.

Resultatbudget

Mnkr	KF budget 2021	Tillstyrkta budget-justeringar	Av nämnden redovisade omslutnings-förändringar	Nämndens justerade budget
Verksamhetens intäkter	8 676,5	0,0	5 878,8	14 555,3
Verksamhetens kostnader (-)	-53 634,7	-149,6	-5 708,0	-59 492,3
Avskrivningar (-)	-1 724,8	-18,5	-172,1	-1 915,4
Central medelsreserv (-)				
Oförutsedda behov	-825,5	168,1	1,3	-656,1
Prestationsreserv	-788,9	0,0		-788,9
Anslagsfinansierad del av pensioner/ arbetsgivaravgifter (-)	-1 773,1			-1 773,1
Verksamhetens nettokostnader	**-50 070,5**	**0,0**	**0,0**	**-50 070,5**
Skatter	51 406,7			51 406,7
Begravningsavgift	189,6			189,6
Inkomstutjämning	-4 842,5			-4 842,5
Kostnadsutjämning	-680,8			-680,8
Regleringspost	2 924,3			2 924,3
Generellt statsbidrag	270,0			270,0
Fastighetsavgift	1 270,3			1 270,3
LSS-utjämning	-1 613,4			-1 613,4
Verksamhetens resulat	**-1 146,3**			**-1 146,3**
Finansiellt resultat (exkl. utdelning)	58,8			58,8
Utdelning Stockholm Stadshus AB	1 100,0			1 100,0
Disposition/avsättning begravningsfond	-12,4			-12,4
Resultat efter finansiella poster	**0,1**	**0,0**	**0,0**	**0,1**
Förändring av redovisat eget kapital	**0,1**	**0,0**	**0,0**	**0,1**

Övrigt

Omslutningsförändringar

Nämnderna redovisar i sina verksamhetsplaner för 2021 omslutningsförändringar. Stadsledningskontoret tillstyrker att nämndernas budgetar justeras för ökade kostnader och intäkter med totalt 5 878,8 mnkr, enligt bilaga 1.

Resultatenheter

Enligt regler för ekonomisk förvaltning är huvudregeln att nya resultatenheter inrättas, förändras eller avvecklas i samband med nämndernas verksamhetsplaner. Samtliga nämnders resultatenheter 2021 godkänns enligt vad som framgår av bilaga 5.

Deltagande i Earth Hour

Earth Hour är en global klimatmanifestation arrangerad av Världsnaturfonden (WWF). Lördagen den 27 mars äger årets Earth Hour rum. Staden har, efter beslut i kommunstyrelsen, deltagit i flera år och har upparbetade rutiner för deltagandet. Kommunstyrelsen föreslås besluta om deltagande även 2021.

Stadens medverkan i 2021 års upplaga av klimatmanifestationen Earth Hour visar stadens miljöengagemang och att staden tar klimatförändringarna på allvar. I centrum för manifestationen står att släcka ljuset under en timme klockan 20.30 till 21.30. Tidigare år har flera märkesbyggnader i Stockholm släckts ned.

Stadens nämnder och bolagsstyrelser medverkar i den utsträckning som de bedömer är möjligt, tryggt och säkert. Rutiner från tidigare år används när det gäller nedsläckning och informationsarbete. Preliminärt släcks ljuset under en timme i följande byggnader: Stadshuset, Tekniska Nämndhuset samt af Chapman och obelisken vid Sergels torg. Information sprids i stadens ordinarie interna och externa kanaler (interna nyhetsbrev, intranätet, stadens webbplats, stadens konton i sociala medier och digitala stadsinformationstavlor) om hur staden medverkar.

Finnkampen på Stockholms Stadion 2021, 2023 och 2025

Svenska Friidrottsförbundet har visat intresse att förlägga Finnkampen på Stockholms Stadion den 4-5 september 2021. Förbundet har även uttalat en ambition om att även tävlingen för åren 2023 och 2025 ska förläggas i Stockholm under förutsättning att förbundet och Stockholms stad når en överenskommelse om ett samarbete till fördel för bägge parter.

En samverkan med Svenska Friidrottsförbundet avseende Finnkampen åren 2021, 2023 och 2025 har möjlighet att på flera sätt skapa värde för Stockholms stad; Evenemanget möter ett stort publikt och medialt intresse vilket är ett välkommet bidrag till besöksnäringens återhämtning efter pandemin där såväl svenska besökare som närturism kommer att vara viktiga målgrupper. Friidrotten är en nyckelaktör i arbetet med att sätta barn och unga i rörelse varför en samverkan med förbundet kommer kunna formas med aktiviteter och insatser mot dessa grupper.

Idrottsnämnden uppmanas att ingå samverkansavtal om Finnkamperna åren 2021, 2023 och 2025 med Svenska Friidrottsförbundet. Arrangören erhåller genom avtalet ett finansiellt stöd med motprestation i form av ansvar för marknadsföring av evenemanget, barn- och ungdomsaktiviteter i enlighet med samverkansavtalet samt utveckling av evenemangskonceptet i samverkan med Stockholms stad.

Av de avsatta medlen ska en del användas ges som stöd till arrangören och en del går till så kallad intern aktivering, det vill säga de insatser som idrottsnämnden samordnar för stadens räkning i syfte att säkerställa samverkansavtalets intentioner.

	År 2021	**År 2023**	**År 2025**
Kostnadsram aktivering internt Stockholms stad	500 000	500 000	1 000 000
Stöd arrangör	800 000	1 200 000	2 000 000
Summa	**1 300 000**	**1 700 000**	**3 000 000**

En samverkan med Svenska Friidrottsförbundet avseende Finnkampen åren 2021, 2023 och 2025 har möjlighet att på flera sätt skapa värde för Stockholms stad. Finnkampen är världens äldsta friidrottslandskamp och utgör med sin långa tradition en viktig kontaktyta mellan Sverige och grannlandet Finland. Evenemanget möter ett stort publikt och medialt intresse vilket är ett välkommet bidrag till besöksnäringens återhämtning efter pandemin där såväl svenska besökare som närturism kommer att vara viktiga målgrupper. Slutligen är friidrotten en nyckelaktör i arbetet med att sätta barn och unga i rörelse varför en samverkan med förbundet kommer kunna formas med aktiviteter och insatser mot dessa grupper.

VM i Handboll 2023

IHF World Men's Handball Championship blir det 28:e världsmästerskapet att arrangeras av Internationella Handbollsförbundet IHF. Svenska Handbollförbundet via dess helägda bolag Svenska Handbollslandslaget AB arrangerar mästerskapet tillsammans med det polska handbollsförbundet. Tidsperioden är 12–29 januari år 2023 med upplägget att mästerskapet spelas på åtta arenor i åtta värdstäder, troligen med fördelningen fem städer i Polen och tre i Sverige (Stockholm, Malmö och Göteborg). Finalspelet sker i Sverige och Stockholm är möjlig som värdstad.

Stadens styrgrupp för stora evenemang har under flera år fört diskussioner om Stockholm som möjlig värdstad för finalspelet. Detta under förutsättning att arrangören och Stockholms stad når en överenskommelse om ett samarbete till fördel för bägge parter.

En samverkan med Svenska Handbollsförbundet gällande Stockholm som värdstad för VM 2023 har möjlighet att på flera sätt skapa värde för Stockholms stad; Evenemanget möter ett stort publikt och medialt intresse vilket är ett välkommet bidrag till be-

söksnäringens återhämtning efter pandemin där såväl svenska besökare som närturism kommer att vara viktiga målgrupper. Vidare finns mycket goda erfarenheter från en motsvarande samverkan kring EM 2020 (Hand the Ball) där olika kringaktiviteter arrangerades i syfte att stärka stockholmsklubbarna och sätta fler barn och unga i rörelse.

Då inga avtal ännu är tecknade med värdstäder ska Stockholm Business Region, i samråd med idrottsnämnden och kommunstyrelsen, förhandla och teckna avtal med arrangören. Med ett avtal erhåller arrangören ett finansiellt stöd med motprestation i form av ansvar för marknadsföring av evenemanget, barn- och ungdomsaktiveter i enlighet med samverkansavtalet samt utveckling av evenemangskonceptet i samverkan med Stockholms stad. En del av kostnaderna kommer att bestå av så kallad intern aktivering, det vill säga de insatser som krävs av berörda bolag och förvaltningar för att säkerställa samverkansavtalets intentioner. Den ekonomiska insatsen från stadens sida beräknas till 10 mnkr med fördelning över åren 2022 och 2023.

Stadens värdskap för Counter Terrorism Prepardness Network 2021-2022

Nätverket Counter Terrorism Prepardness Network skapades av London som har finansierat nätverket under tre år. Syftet med nätverket är att skapa ett forum för personer med ledande positioner att tillsammans öka den lokala motståndskraften mot terrorhandlingar av olika slag genom ett gemensamt lärande, med andra internationella myndigheter. Stockholms stad föreslås bli värd under perioden 2021-2022 för Counter Terrorism Prepardness Network. Värdskapet innebär en kostnad om 0,7 mnkr per år i två år.